

ELSŐ KÉZBŐL A HADERŐRŐL!

magyar HONVÉD

www.honvedelem.hu

A Honvédelmi Minisztérium magazinja – 2014. június XXV. évf. 6. szám – 390 Ft

TŰZTÁMOGATÓK

97708656300614006

36
A TAVASZI ÁTTÖRÉS 2014 HADGYAKORLAT HÁROM NAGYOBB FÁZISBÓL ÁLLT, AMELYEKRE SZÁMOS KISEBB MÓDSZERTANI ÉS RENDSZERSZINTŰ FOGLALKOZÁS ÉPÜLT. A MODERN ÖSSZHADERŐNEMI GONDOLKODÁS JEGYÉBEN EGYSZERRE GYAKOROLT A SZÁRAZFÖLDI HADERŐNEM ÉS A LÉGIERŐ.

4 A végzős honvéd tisztjelöltek ünnepe, a Ludovika Fesztivál a civil-katonai kapcsolatokat is erősíti.

24 Kazincbarcikától Mammoth Mountain-ig: tengerészgyalogosok között a hegyekben, egyedüli külföldiként.

40 A szemben álló felek stratégiái úgy gondolták: a partraszállás első huszonegy órája sorsdöntő lesz. Igazuk lett.

A MAGYAR HONVÉD MAGAZIN KÖVETKEZŐ SZÁMA 2014. JÚLIUS 11-ÉN JELENIK MEG.

56 Kiváló feltételek között mérhető össze tudásukat a világ legjobb sportlövői az amerikai Fort Benningben.

TRADÍCIÓ

Ludovika Fesztivál 4

NAGYVILÁG

Vékony jégen 8

Radar 12

Missziós hírek 14

SEREGSZEMLE

Francia kapcsolat 16

Májusban történt 20

Hegyi vezető felderítő 24

Tűztámogatók 28

Tábori Posta 31

Az áttörés 50 napja 36

HÁTORSZÁG

Kétesélyes győzelem 40

Hála Istennek, még élek... 44

Európa fegyverben 46

Csillagtúra 50

Military fesztivál 52

A lőterek paradicsoma 56

Egy legendás fegyvercsalád 59

Közérdekű 60

Két csata emlékhelye 62

A Honvédelmi Minisztérium magazinja XXV. évfolyam 2014. 6. szám

Kiadja a HM Zrínyi Térképészeti és Kommunikációs Szolgálat Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság.

Felelős kiadó:
DR. BOZSONYI KÁROLY
ügyvezető

Nyomatás:
A kft. saját nyomdájában

Felelős vezető:
A kft. ügyvezetője

Szerkesztőség: 1087 Budapest, Kerepesi út 29/B Postacím: 1440 Budapest, Pf. 22 Tel.: 459-5315, HM: 27-913 fax: 459-5351 E-mail: magyarhonved@armedia.hu

Főszerkesztő:

SZABÓ BÉLA
Olvasószerkesztő:
GYÖRI LÁSZLÓ

Lapszerkesztők:
TRAUTMANN BALÁZS, FEITH LÁSZLÓ

Hírszerkesztő:
SINKA ISTVÁN

Régió-tudósítók:
GALAMBOS SÁNDOR, KÁLMÁNI GÁBOR

Fotóriporterok:
DÉVÉNYI VERONIKA, GALOVTSIK GÁBOR,
KRASZNAI-NEHREBECZKY MÁRIA, RÁCZ TÜNDE (KEPSZERKESZTŐ), TÓTH LÁSZLÓ

Tervezőszerkesztő:
GRÖF ISTVÁN

E HAVI MAGAZINUNKAT
FEITH LÁSZLÓ SZERKESZTETTE

Borítófotó: dr. Toperczer István

ISSN: 0865-6932
Lapunk az Európai Katonai Saj-
tószelettség (European Military Press
Association) tagja

Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlapüzletéga (1008 Bp. VIII., Orczy tér 1.), előfizethető valamennyi postán, kézbesítőknél, e-mailen: hirlap-
előfizetes@posta.hu, faxon: 303-3440.

További információ:
06-80-444-444

LUDOVIKA FESZTIVÁL

A KATONAI HIVATÁS OLYAN SZOLGÁLAT, AMELYBEN AZ EGYÉNI ÉRDEKEKET MINDEN KÖRÜLMÉNYEK KÖZÖTT ALÁ KELL RENDELNI EGY MAGASZTOSABB ÜGY ÉRDEKÉNEK, A HAZA, A NEMZET SZOLGÁLATÁNAK – MONDTA DR. BENKŐ TIBOR VEZÉREZREDES, A HONVÉD VEZÉRKAR FŐNÖKE AZ V. LUDOVIKA FESZTIVÁL MEGNYITÓJÁN.

Ötödik alkalommal foglalták el különböző történelmi korok hagyományörzői és a Magyar Honvédség katonái az Orczy-parkot. A Ludovika Fesztivál Józsefváros egyik legizgalmasabb kulturális és történelmi örökségéhez, a Ludovika Akadémiához, illetve a száznapos ünnepséghez kapcsolódik. Május 17-én reggel újra patogó vezényszavak hangzottak el a magyar katonai elitképzés helyszínén. Ezen a napon kezdődött meg a száznapos ünnepség, amely a fesztivál napja és az au-

gusztus 20-i tisztavatás közötti száz napot öleli fel, főszereplői pedig a negyedik évfolyamos honvéd tisztjelöltek. 1919-ig az Osztrák–Magyar Monarchia tisztképző intézményeiben 1000 napos, illetve 500 napos ünnepségeket tartottak, az avatásuk előtt ennyi nappal álló tisztek tiszteletére. A bajtársi összetartozás szellemének erősítését célzó ünnepséget 1924-ben tartották meg újra a Ludovika Akadémián az avatás előtt száz nappal – innen ered az elnevezés. 2009 májusában az akkor még

Ludovika Hallgatói Zászlóalj ismét feléleltette ezt a régi szokást az egykori akadémia kertjében, az I. Ludovika Fesztivált pedig 2010 májusának utolsó hétvégéjén tartották, immár az Orczy-parkban. Azóta ezen a napon elismeréseket is átadnak a kiemelkedően teljesítő tisztjelölteknek. Az ötödik fesztiválon a Honvéd Vezérkar főnöke a felsorakozott honvéd tisztjelölteket arra figyelmeztette, hogy már csak 100 napjuk van arra, hogy megszerezze a hivatásukhoz elengedhetet-

lenül szükséges szakmai alapokat, és megkezdhesék szolgálatukat: Magyarország honvédelmének maradéktalan szolgálatát. Benkő Tibor kijelentette, minden hivatásos katonának meg kell küzdenie azért, hogy a pályán maradhasson. – Tanulniuk kell szorgalmasan, mert csak így lehet karriert építeni a katonai pályán – fogalmazott a vezérezredez. A vezérkar főnökének beszéde után Kocsis Máté, Józsefváros polgármeste-

re arról szólt, hogy az oktatás és a hazafias nevelés egyik szimbólumává vált a Ludovika Akadémia, amelyet egy hosszú folyamat során, 200 évvel ezelőtt az összefogás, a honszeretet és a polgárok, a nemesség által felajánlott önzetlen adományok a nemzeti függetlenség egyik legfontosabb szimbólumává emeltek. Az akadémia falai között szigorú erkölcsi és katonai fegyelem mellett a haza kiváló fiataljai ne-

velkedtek, elsajátítva a hadviselés megannyi fortélyát – mondta.

– Ennek a történelmi épületnek a falai között kezd meg működését kertületünk legújabb univerzitása, a Nemzeti Közszerológiai Egyetem, amely szintén a hazáért tenni vágyó, akaró és tudó fiataloknak ad otthont – mondta. Emlékeztetett rá, hogy a Ludovika Akadémián a „becsületügy” még tantárgy volt. Számunkra, józsefvárosiak számára a Ludovika Fesztivál is becsületbeli ügygé vált – tette hozzá.

Molnár Zsolt ezredes, az MH Ludovika Zászlóalj parancsnoka arra figyelmeztette a felsorakozott honvéd tisztjelölteket, hogy az út nagy részét megtették, sikerült teljesíteniük minden gyakorlatot és vizsgát, ami ahhoz kellett, hogy ma az ünnepségen állhassanak, de még nem szabad lankadniuk.

– Eljött ez a nap is, már nincs sok hátra, csak 100 nap, a legtöbbször akadályon túljutottak, számos élménnyel és tudással gazdagodtak az elmúlt években – hangsúlyozta a parancsnok, majd hozzátette: hátravannak azonban még a záróvizsgák és a csapatgyakorlatok, csak ezeket követően kaphatják meg a tisztci címsíllagot. A parancsnok azt kérte a felsorakozott hallgatóktól, ne feledjék, hogy kiknek köszönhetik sikereiket.

– Köszönjük meg elődeiknek, akik példát mutattak, tanáraiknak, nevelőiknek, akik átadták a tudást és a tapasztalatot, de elsősorban köszönjük meg a családtagjaiknak, akik biztosították a hátteret – mondta. Ezt követően a honvéd tisztjelöltek díszmenettel tisztelegtek a zászlóalja, és a honvédelmi vezetők előtt.

A tisztavatást száz nappal megelőző ünnepség keretében elismeréseket adtak át a kiváló tanulmányokat folytató negyedéves honvéd tisztjelölteknek. A Ludovika-emlékkardot Szöllősi Tibor István, a Bolyai-vándorkardot Takács Norbert, a Bolyai-dísztört Tulngli Borbála, a repülő dísztört Horváth Dóra, a Kossuth-dísztört Bartha Judit, a Kvasz-dísztört pedig Náci Róbert vehette át. A hivatalos ünnepség végzetével sokan szétszéledtek a kirakodóvá-

sár forgatagában, mások a katonazenekar előadását figyelték, hallgatták. A gyerekek szüleiket kézen fogva vezették a gyermekprogramok és a kézművesfoglalkozások helyszínére. Többségü-

ket azonban jobban érdekelték a fegyverek és a harceszközök. Néhány sábornál fegyverbemutatót tartottak, sőt még a bombakereső robotot is kihazták a tüzserészek.

Rengetegen ücsörögtek szerte a parkban, mások a helyszínen álló BTR–80-as páncélozott szállító harcjárműre, illetve a HMMWV-ra vagy a Mercedes tehergépjárműre kíváncsiak voltak. A kezelőszervek türelmesen magyarázták a monsterrumok technikai adatait, amit a kicsik kikerekedett szemmel figyeltek. A park egyik szegletében állt az a katonai sátor, melynek környékén hatalmas volt a tumultus. A méretes asztalra kihelyezett géppisztoly, pisztoly, géppuska, mesterlövész-puska osztatlan sikert aratott mind a fiatalok, mind az idősebbek körében.

A látványos programok között szerepelt még katonai közelharc-bemutató, ejtőernyős ugrás, harctéri életmentés, és a robbanóanyag-kereső kutyák is bizonyították szaktudásukat. A látogatók ezeken kívül megtekinthették a hagyományörzők, a karatésok és a különleges díszelő csoport bemutatóit is a kétnapos ünnepség során. A budapesti helyőrség-dandár állományába tartozó különleges

díszelő csoport látványos fegyveres bemutatót tartott, a helyőrség zenekara katonazenai koncertet adott. A megújult Ludovika főépületben képkiallítást rendeztek, és negyedóránként indított csoportokkal lehetőség volt az épület bejárására is.

A látogatók megtekinthették a katonai hagyományörző csapatok tábori életét, felvonulását és harci játékát is. Idén a szervezők az első világháború centenáriuma keretében kiemelten figyelmet fordítottak e korszak bemutatására: a korabeli tarackok, fegyverek és egyéb tárgyak között a katonai kerékpár is helyet kapott.

VÉKONY JÉGEN

NOHA AZ ELMÚLT HÓNAPOKBAN ELSŐSORBAN UKRAJNÁRA IRÁNYULT A VILÁG FIGYELME, AZ OTTANI OROSZ LÉPÉSEK VALÓJÁBAN AZÉRT IS AGGASZTJÁK A NAGYHATALMAKAT, ILLETVE MÉG INKÁBB A GYENGÉBB, KIS ÉRDEKÉRVÉNYESÍTŐ KÉPESSÉGGEL RENDELKEZŐ ÁLLAMOKAT, MERT ATTÓL TARTANAK: VLADYIMIR PUTYIN NEM ÁLL MEG A KRÍMNÉL, ILLETVE KELET-UKRAJNÁNÁL. TÁLAS PÉTER BIZTONSÁGPOLITIKAI SZAKÉRTŐ SZERINT UGYANAKKOR EZEK AZ AGGODALMAK NEM FELTÉTLENÜL INDOKOLTAK PÉLDÁUL A BALTI ÁLLAMOK VAGY A DNYESZTER MENTI RÉGIÓ ESETÉBEN: INNENTŐL FOGVA MOSZKVÁNAK IS ALAPOSAN KI KELL SZÁMÍTANIA MINDEN LÉPÉSÉT.

Békülékenyebb hangot ütött meg május első felében Kelet- és Dél-Ukrajnával kapcsolatban Vlagyimir Putyin orosz elnök, aki a Krím Oroszországhoz csatolásával már teljesítette célkitűzéseinek legfontosabb részét. Tálás Péter szerint Moszkva „puhulása” érthető, és több ok húzódik meg a háttérben.

– A szeparatisták levezenyelték ezt a bizonyos pseudo-népszavazást, de ennek azért mindenki tudja az értékét, illetve azt, hogy az eredmények, a közvetített adatok még csak köszönőviszonyban sincsenek a valósággal. Vagyis a referendumot nem igazán lehet kihasználni. Oroszország viszonylag pontosan tudja, hogy a dél- és kelet-ukrajnai oroszok messze nem támogatják olyan mértékben a putyini politikát, mint a krímiek – mondja Tálás Péter, a Nemzeti Közszerológiai Egyetem Stratégiai és Védelmi Kutatóintézetének igazgatója. – Ezeken a területeken tehát nem is lenne értelmük a Krímben véghezvitt lépésekhez hasonlóknak, hiszen az ot-

tani lakosság nem akar egyöntetűen Oroszországhoz tartozni.

Tálás Péter szerint az orosz katonai beavatkozás azért is lenne kockázatos lépés, mert ezt már biztosan nem hagyáná szó és szankciók nélkül a Nyugat.

– Egy ilyen esetben óhatatlanul lépni kellene, hiába ódzkodnak a szankciók bevezetésétől. A saját közvélemény előtt a nyugati országoknak is el kell számolniuk, ráadásul ha az Európai Unió nem elég határozott, az a közösségen belül is erősítheti a megosztottságot. Moszkva persze pontosan erre játszik. A szankciók ugyanakkor nehéz helyzetbe hozhatnák Putyint, hiszen a válság már konkrét büntetőintézkedések nélkül is rosszul érinti az oroszokat: úgy is mondhatjuk, hogy a piac bünteti őket – mutat rá a szakértő.

Az ukrán belpolitikai fejlemények szintén nem feltétlenül igazolták vissza az előzetes orosz számításokat.

– Putyin kétségtelenül ügyes taktikus, azt azonban nem tudom, hogy ugyanolyan jó stratégia-e, mert a most folytatott politika összességében mindenképpen Ukrajna nagyobb részének oroszellenességéhez vezet majd. Márpedig a kérdés elsősorban az, hogy mi a stratégiai cél? Sokan cikkeznek egy új Szovjetunió vagy valami ahhoz hasonló képződmény létrehozásáról, ha pedig

konkrétan nézzük, Putyin eredetileg azt szerette volna, ha Ukrajna belép az úgynevezett eurázsiai vámszövetségbe. Viszont a mostani orosz lépések következményeként most már azok az országok is húzódoznak, amelyek előzetesen ígéretet tettek a belépésre, például Fehéroroszország vagy Kazahsztán. Eközben pedig azt látjuk, hogy sem katonai lépésekkel, sem bábáram létrehozásával, sem egy befagyasztott konfliktussal „felmelegítésével” nem nagyon sikerülhet hatást gyakorolni Kijevre. Megítélés szerint ez a megtorpanás egyik legfontosabb oka. Moszkva sok mindent megpróbált, de a kijevi kormányzat így sem ingott meg – hangsúlyozza Tálás Péter.

EURÓPA NEM ÁLLT A SARKÁRA

A biztonságpolitikai szakértő szerint az ukránai fejlemények ugyanakkor ismét rámutattak, mennyire tehetetlen katonai szempontból Európa, ahol ráadásul ezúttal a rendszerint működőképes „puha” eszközök, így a gazdasági, politikai és kulturális érdekérvényesítés sem működik megfelelően.

– A politikusok szankciókat és határozottabb fellépést szeretnének, de ezt a gazdasági erőközpontok nem engedik, mondván, annyira erőteljes az összefonódás Oroszország és Európa között,

hogy ezt az európai gazdaság is megsínylené. Lehet, hogy valóban így van, de akkor a mostani helyzet egész világosan azt jelenti, hogy Európa a gazdasági függés miatt politikailag is kiszolgáltatottá válik Moszkvával szemben. És noha ez nem fog bekövetkezni, már az is nagyon kellemetlen, hogy egyáltalán felmerülhet ez a lehetőség. Képzeljük csak el, hová vezetne, ha Oroszország minden egyes gazdasági üzletéhez politikai feltételeket szabna! Éppen ez a lényeg az ukrán helyzetről is: nem az benne a drámai, hogy a Kreml érvényesíteni akarja a saját érdekeit, hanem a módszer, illetve a mérték. Nem az történt, hogy amit nem sikerült keresztülvinni Janukovicssal, azt utána megpróbálták más feltételek mellett megoldani Turcsinovval vagy Jasznyukkal, hanem az, hogy az oroszok akarják eldönteni, ki kormányozzon Ukrajnában. Ez a szuverenitás nagyon durva és látványos megsértése, amire Európának is figyelnie kell. Nagyon rossz helyzet, ha egy sokkal fejlettebb gazdaságú ország csak azért diktálhat másoknak, mert energiát szállít, vagy mert az oligarchái uniós bankokban tartják a pénzüket – jegyzi meg Tálás Péter.

Moszkva utóbbi hónapokban tett lépései többek között azért is aggasztják a világot, mert Washingtonban, Brüss-

Az ukrán hadsereg óvatosan nyomult előre Kelet-Ukrajnában.

Páncélozott járművek és helikopterek támogatták a szeparatisták ellenőrzési területre bevonuló ukrán katonákat.

szelben, illetve a volt szovjet tagköztársaságokban attól félnek: a Krim és Ukrajna precedenst teremthet Moszkvának hasonló beavatkozásokra más országokban is. Az utóbbi hetekben emiatt esett jóval több szó a nemzetközi médiában a szakadár Dnyeszter menti Köz társaságról, mint előtte éveken át. Tálás Péter szerint ugyanakkor nem valószínű, hogy Moszkva egyoldalú lépéseket tenne Tyiraspolt illetően – még annak ellenére sem, hogy a Moldovától elszakadt, de az önállóság tekintetében gyakorlatilag senki által el nem ismert terület deklaráltnan csatlakozni szeretne Oroszországhoz.

– Moszkva mindent elkövet, hogy féltelmetesnek, elszántnak tűnjön: azt a látogatást keltik, mintha akár háborút is haj-

landók lennének kívni az oroszok védelméről szóló putyini doktrína értelmében, ha úgy hozza a szükség. Ez azonban jelentős mértékben csak kommunikáció. A Dnyeszter menti térség jóval közvetlenebbül érinti Európát, illetve Románia révén egy NATO-tagállam biztonságát – e terület éppen emiatt legfeljebb amolyan kiegészítő témaként jöhet szóba; egyébként nem hinném, hogy Moszkvában komoly stratégiai cél lenne az integrálása – jósolja a biztonságpolitikai szakértő.

A BALTIKUM NEM UKRAJNA

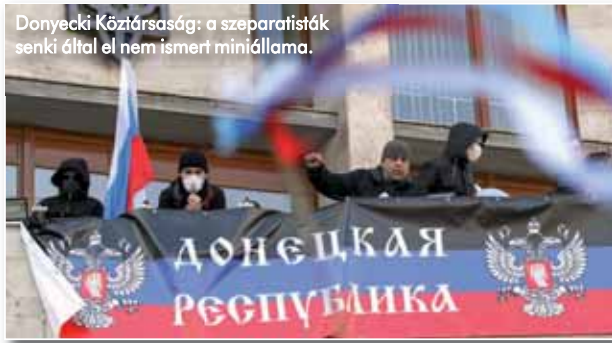
A volt szovjet tagköztársaságok közül elsősorban a balti államok helyzete merül fel gyakran a válsággal összefüg-

gésben. Az ottani légtérvédelmi NATO-tevékenységbe hamarosan Magyarország is bekapcsolódik. Tálás Péter szerint ugyanakkor a biztonsági kockázat még a látszattal ellentétben sem növekedett jelentősen Észtország, Lettország és Litvánia vonatkozásában.

– Oroszország néha előszeretettel reptépeket olyan légtérben, ahol egyébként nem szabadna, ezek a manőverek azonban erő- és képességdemonstrációra szolgálnak. Moszkva tisztában van azzal, hogy egy NATO-tagország szuverenitásának megsértése nem tréfa. Ukrajna tömbön kívüli állam, és ezt a szövetségen kívüliséget maga is nagyban hirdette az elmúlt több mint két évtized során, ebből fakadóan senkivel sincs olyan szerződése, amely garantálná a tényleges biztonságát. Az ukrán lépések azonban a Baltikumban nem ismételték meg, mert ezek az országok erős NATO- és uniós biztosítékokkal rendelkeznek. Moszkva akár egy fegyveres konfliktust is kockáztathat azzal, ha egyoldalú lépéseket tenne velük szemben – tudjuk meg a stratégiai és védelmi kutatóintézet igazgatójától.

A szakértő szerint a balti államok esetében szintén nem elhanyagolható szempont a helyi lakosság, ezen belül az orosz kisebbség hozzáállása a putyini politikához.

– A balti orosz kisebbség pontosan tudja, hogy sokkal jobb élete van most, mint Putyin Oroszországában lenne, miközben az ukrainai oroszok helyzetét 1991-től az ukrán állam és a politikai elit nem volt képes konszolidálni. Noha az ország annak idején a Szovjetunió egyik legfejlettebb tagköztársasága volt, ma rosszabbul élnek, mint például Oroszország lakossága. Így aztán ebben a kis kohéziójú társadalomban mindenki azt várja, hogy végre jobb élete legyen az állandósult szegénység és az oligarchikus rendszer helyett. Magát az orosz kisebbséget is számos sérelem érte. Noha érkeztek információk arról, hogy Moszkva titokban szondázta a baltikumi orosz lakosság véleményét az elmúlt hónapokban, Putyinnak reálisan nézve nem fordulhat meg a fejében ezen országok Oroszországhoz vonása – bár már ez a fajta közvélemény-kutatás is roppant barátságatlan lépés – mutat rá Tálás Péter, aki szerint ugyanakkor az ukrainai lépések éppúgy nem kizárólag Ukrajnának szóltak, mint ahogyan a

Donyecki Köztársaság: a szeparatisták senki által el nem ismert miniatllama.

Egy elégedett vezető: Vlagyimir Putyin az elfoglalt Szveasztropolban ünnepelte május 9-én a győzelem napját.

2008-as grúziai cselekmények sem. – A többiek persze értik is az üzeneteket, és láthatóan mind Belorussziát, mind Kazahsztánt elgondolkodtatják a fejlemények. Az orosz–fehérorosz szövetségen mindez egyelőre még csak nagyon kis repedéseket okozott, de láthatóan Alekszandr Lukasenka is óvatossabb, és nem üdvözölte éppen lelkesen az ukrainai fejleményeket.

A SÁRKÁNY NEM LÉP KÖZBE

Tálás Péter szerint nem várható, hogy az orosz lépések miatt az Egyesült Államok kül- és biztonságpolitikájában megfigyelhető „csendes-óceáni fordulat” tekintetében hosszabb távon változás következne be, de lassulás elképzelhető.

– Meggyőződés, hogy erősebb amerikai figyelem irányul majd Európára, de az amerikaiak mindezt nem saját biztonságukért – politikai, anyagi, gazdasági eszközökkel egyaránt. Washington emellett sokkal szabadabban mozog Európánál ebben a kérdésben, hiszen nem függ senkitől energiabiztonsági szempontból, és nem ápol olyan szoros gazdasági kapcsolatokat Moszkvával, mint a szövetségesei. A figyelem ugyanakkor erős lesz, főleg, hogy a kelet-európai országok igénylik is ezt

Egy donyecki kormányellenes felkelő.

a figyelmet. Több, az egykori keleti blokkba tartozó ország egyértelműen meg is fogalmazta: szeretnék, ha a NATO látványosabban demonstrálná területvédelmi elkötelezettségét. A kérdés másik oldala, hogy Oroszországgal szemben stratégiai értelemben véve a leghatékonyabban, illetve a leghitelesebben még mindig az Egyesült Államok képes fellépni. Az európaiak inkább különalkukat köthetnek, amelyek esetében főként a gazdasági érdekek dominálnak – emeli ki a biztonságpolitikai szakértő.

És vajon mi a helyzet Kínával, Oroszország másik nagy szövetségével, a világpolitikai sakkjátszma csendes óriásával?

– Peking nagyon sok területen Moszkva stratégiai szövetségese, de számos orosz lépés aggasztja is egyben. Dél-Ossetia és Abházia függetlenségének elismerése, illetve a krími fordulat ilyen. A kínaiak szeme előtt ilyenkor az lebeg, vajon mi lenne, ha az ujjurok is kitárlálnák, hogy népszavazást szeretnének tartani Hszincsiang-Ujgur függetlenségéről, vagy esetleg hirtelen a leggazdagabb kínai vidékeken indulna meg egy mozgalom, amely nem akarna többet a központi kormányhoz tartozni? Vagyis minden példa, amely megkérdőjelezheti a kínai belső biztonságot, a stabilitást, illetve

precedenst teremthet bizonyos szakadároknak, nyugtalanságot kelt Pekingben. Úgy is mondhatjuk, Putyin a mostani lépéseivel nagyon távol került a kínai elközelésektől, és ezt még akkor is muszáj kiemelni, ha Peking eddig még nem ment nagyon határozottan szembe a Kremillel a szóban forgó ügyekben. Itt azonban az a stratégiai számítás is előfordulhat a háttérben, amely szerint Kínának jó, ha az Egyesült Államok az említett csendes-óceáni térség helyett Európával foglalkozik – fogalmaz Tálás Péter.

TENGER ALATTI ÖRSÉGVÁLTÁS

17,6 milliárd dollárért tíz új, Virginia-osztályú nukleáris meghajtású vadász-tengeralattjárót rendelt az amerikai védelmi tárca; a hajóegységeket az Electric Boat gyártja le a Connecticut állambeli Grotonban működő legnagyobb hajógyárban. A hajóosztállyal a híres Los Angeles-osztály vadász-tengeralattjáróit váltják le fokozatosan. Jelenleg négy Block I- és hat Block II-sorozatba tartozó hajóegység van már szolgálatban, és további nyolc Block III-as építése zajlik. A most megrendelt negyedik sorozat hajóit kevesebbszer kell majd nagyjavításra küldeni, így több időt tölthetnek a tengeren. defenseindustrydaily.com

KÍNAI RAKÉTÁK SAJÁD-ARÁBIÁBAN

Először mutatták be nyílt katonai parádén Szaúd-Arábia legnagyobb hatótávolságú ballisztikus rakéta-rendszereit. A Kínától 1987-ben vásárolt Dongfeng DF-3A (CSS-2) egyfokozatú, folyékony hajtóanyagú ballisztikus rakéta hatótávolsága a hagyományos 2150 kilogrammos robbanófejjel eléri a 3300 kilométert. A DF-3A alkalmas nukleáris robbanófej hordozására is (Kína így is használta ezt a rendszert). A rakétákat a Szaúdi Királyi Stratégiai Rakétaerőknél rendszeresítették, egyik ismert bázisuk Al-Watah mellett található, alig 200 kilométerre, nyugatra a fővárostól, Rijádtól. Bár a rakéta-rendszer már nem tekinthető modernnek (Kína már fel is váltotta ezeket a DF-21-es rendszerrel), a szaúdi exportpéldányok eddig nem szerepeltek a nyilvánosság előtt. military.com

AKCIÓBAN AZ IRAKI APACHE-OK

A híradások szerint az iraki haderő először használta országhatárain kívül az Amerikai Egyesült Államoktól kapott harci helikoptereit. Az iraki kormány még idén januárban rendelt meg 24 új AH-64E Guardian harci helikoptert, és az üzem része volt hat használtnál AH-64D Apache Longbow gyors leszállítása is. Az Apache Longbow-ok mellé M261 nem irányított rakétakonténereket és AGM-114 K Hellfire II irányított rakétákat is kapott Irak. Ezeket a helikoptereket most Kelet-Szíriában alkalmazta az iraki légierő, ahol egy, az al-Kaidához köthető, szélsőségesen iszlamista terrrorszervezet ellen hajtottak végre légitámadásokat. A hírek szerint egy tartálykocsi-konvojt támadtak a helikopterek, s nyolc gépjárművet lőttek ki. WorldTribunal

BŐVÍTETT GROWLER-FLOTTA

Újabb, előre nem tervezett EF-18G Growler-megrendelésnek örülhet a Boeing repülőgépgyár. Az amerikai haditengerészet 2015. évi költségvetésébe 22 gép beszerzését illesztették be, így a repülőgép-hordozókon öt helyett hét Growler-t használhatnak majd egy időben. Ezzel párhuzamosan csökkentették a rivális F-35C Lightning II-es gépek 2015–2019 között leszállítandó mennyiségét hatvankilencről harminchatra. Több forrás szerint a két lépés összefügg: az F-35C kevésbé bizonyul „lopakodónak” az új, nagy hullámhosszt alkalmazó felderítőlokátor-rendszerekkel szemben, így megnőtt a szerepe az elektronikai hadviselésnek, egyszersmind az erre a feladatra specializált Growlereknek is. military.com

MI LESZ VELED VLAGYIVOSZTOK?

Bizonytalanná vált a Franciaországban épülő két, Mistral-osztályú helikopterhordozó hajóegység sorsa. Mivel az ukrán-orosz válság miatt a Krím félsziget mellett további ukrán területek sorsa is kérdéses, a NATO- és EU-tag Franciaország kényelmetlen döntés előtt áll. A két hajóegységet még 2011-ben rendelte meg Oroszország, 1,6 milliárd dollárért. A VLAGYIVOSZTOK idén március ötödikén hajózott ki az első tengeri tesztre, s a tervek szerint még 2014-ben átadnák Oroszországnak. Az egyre szigorodó gazdasági szankciók egyelőre hivatalosan nem érintik a két hordozót, de a francia védelmi tárca így is elhalasztotta az átadásról szóló döntést ősze, a VLAGYIVOSZTOK eredetileg tervezett átadásának idejére. defensenews.com

Közel 14 ezer, irányított BGM-71E/TOW páncéltörő rakétát vásárolt egy hivatalosan meg nem nevezett közel-keleti ország a Raytheon-tól. A csaknem 750 millió dolláros üzlettel összefüggésben ugyanakkor minden iparági forrás Szaúd-Arábiát említi, amely e beszerzéssel feltehetően a nemzeti gárda páncéltörő képességét fejlesztené. Szintén a szaúdi vonalat valószínűsíti az a tény, hogy a közel-keleti ország az Egyesült Államok Kongresszusának 2013 decemberében benyújtott kérelmében 13 935 darab TOW-rakéta exportjára kért engedélyt. A Raytheon hivatalos bejelentése szerint a rakétákat, az indítórendszereket, illetve a szükséges logisztikai eszközöket 2015–2018 között szállítja le. Raytheon

A RAYTHEON TITKOS ÜZLETE

TÁBORNOKI LÁTOGATÁS

Egyhetes látogatást tett Afganisztánban dr. Böröndi Gábor dandártábornok, az MH Összhaderőnemi Parancsnokság (MH ÖHP) szárazföldi haderőnemi főnöke, parancsnokhelyettes. A delegáció tagja volt Mark M. Karas ezredes, az Amerikai Egyesült Államok Budapesten akkreditált véderőattaséja, valamint Topor István ezredes, az MH ÖHP Műveletirányító Főnökség főnöke is. Böröndi dandártábornok Bernd Schütt vezérőrnaggyal, az ISAF Északi Régióparancsnokság (Regional Command North, RC-N) parancsnokával folytatott megbeszélést, amelynek során meg erősítette: a magyar szerepvállalás ki-

sebb létszámmal, de ugyanolyan színvonalon folytatódik Afganisztánban, mint eddig.

Az MH Műveleti Tanácsadó Csoport 2. váltásának (MTCS-2) szervezésében a magyar delegáció ellátogatott az afgán nemzeti készenléti rendőrség 3. dandárjához, tájékoztak az MH Különleges Műveleti Kontingens harmadik váltásának tevékenységéről, majd megtekintették az MH Különleges Műveleti Csoport települési körzetét is. Kabulban és Mazar-e Sharifban a tábori kórházzal, illetve az egyéni beosztásokban szolgáló magyar katonák élet- és munkakörülményeivel ismerkedtek, továbbá tájékoztak az MH Nemzeti Támogató Elem (NTE) munkájáról. Az MH ÖHP szárazföldi haderőnemi főnöke elismerően szövegezte a látottakról, a különböző kontingensekben szolgálók helytállásáról.

Kép és szöveg: NTE-8 és MTCS-2

Új harcjárművekkel bővült az Afganisztánban szolgáló MH Műveleti Tanácsadó Csoport (MTCS) technikai eszközparkja. A MaxxPro mellett mostantól M-ATV (Mine Resistant Ambush Protected All-Terrain Vehicle – aknaálló és rajtaütésvédett terepjáró gépjármű) típusok is szolgálják a tanácsadói feladatok biztonságos végrehajtását. Az új eszköz öt személy szállítására alkalmas, páncélzata és kialakítása véd a kézifegyverek tüze ellen, a motor és az olajhűtő pedig működőképes marad egy 7,62 milliméteres lövedék találata esetén is. A jármű sérült kerekekkel is képes mintegy 50 km/órás sebességgel haladni. Fegyverzete kiegészíthető különböző űrméretű géppuskákkal, automata gránátvetővel, illetve páncéltörő rakétával.

Kép és szöveg: MTCS-2

ÚJ HARCJÁRMŰVEK AFGANISZTÁNBAN

NÉMET ELISMERÉS

Csombók János ezredes a német hadsereg egyik legmagasabb – Ehrenkreuz der Bundeswehr Silber elnevezésű – kitüntetését vehette át a napokban a NATO Szövetséges Erők Európai Főparancsnokságán (SHAPE), a belgiumi Monsban. A magyar nemzeti katonai képviselő helyettesének Ursula von der Leyen német védelmi miniszter adományozta az érdemrendet, amelyet Reinhard Kuhn dandártábornok, német nemzeti katonai képviselő adott át. Kuhn tábornok elmondta: Csombók János ezredes a német–magyar katonai kapcsolatok fejlesztése, a hatékony együttműködés elősegítése, azon belül is az afganisztáni közös szerepvállalás katonai stratégiai feladatainak végrehajtása terén nyújtott teljesítménye elismeréseként részesült kitüntetésben.

*Honvédelem.hu
Fotó: Nemzeti Katonai Képviselő*

Bosznia-Hercegovinában hatalmas áradásokat okozott a májusi esőzés, nagy területek kerültek víz alá. A rendkívüli helyzetben az EUFOR katonáinak segítségét is kérték a helyi hatóságok, s a többnemzeti zászlóalj hadműveleti központja a magyar lövészszázadot jelölte ki az árvízvédelmi feladatokra. Somogyi Péter alezredes, az MH EUFOR Kontingens tizennegyedik váltásának parancsnoka elmondta: a parancsnokságnak, illetve a magyar kontingensnek hely adó Butmir táborban nem volt közvetlen árvízveszély, de a folyók vízszintje a környéken is veszélyeztette a hidakat és a közlekedést. A magyar katonák többek között a Szarajevótól 170 kilométerre fekvő Maglaj városába vittek segítségállományt, továbbá tizenkét gépjárműből álló konvojukkal egy angol mentőcsoportot is eljuttattak a katasztrófa helyszínére.

Honvédelmi Minisztérium; fotó: Szabó Ferenc főhadnagy

ÁRVÍZ BOSZNIA-HERCEGOVINÁBAN

EZÜSTÉRMES MAGYAROK

A Magyar Tartalékosok Szövetsége (Matasz) budapesti szervezetének négyfős (önkéntes műveleti tartalékos) csapata is részt vett a Berlini Tartomány Tartalékosok Szövetsége rendezésében a berlini fal leomlásának 25. évfordulója alkalmából megrendezett Berlini Fal Menetversenyen. A Beiszer Tibor, dr. Zöllei Zoltán, Garay János Tamás nyugállományú alezredes és Szabó Levente nyugállományú ezredes alkotta csapatnak fizikai állóképességén túl elméleti felkészültségéről is számot kellett adnia, s végül a nemzetközi mezőnyben a második helyet szerezték meg. A program zárásaként a csapat tagjai az első világháborúban elesett magyar katonák emlékhelyénél katonai tiszteletadás mellett mécses gyújtva emlékeztek meg a harcok áldozatairól.

Sz. L.; fotó: Matasz

Otthon,
édes otthon

FRANCIA KAPCSOLAT

Horváth Gábor dandártábornok szolgált csapatnál, majd a katonai oktatásban, nemzetközi környezetben. Aztán megint sorrendben: csapat, oktatás, külföld. Most viszont a tábornok, mint mondja, úgy érzi: hazakerült a tatai dandárhoz, amely igen komoly hazai és nemzetközi feladatok előtt áll.

– Hogyan döntötte el annak idején, hogy katona lesz?

– Már egész korán két hivatás között ingadoztam: tanár vagy katona? Aztán hatodikos koromban végérvényesen a katonai hivatás felé billent a mérleg nyelve. Így alakult, hogy tizennégy évesen, Egerben, az 1. számú Középszokolai Katonai Kollégiumban kezdtem meg tanulmányaimat. 4,8-as átlaggal érettségiztem, ezért én választhatam meg azt a szakirányt, amely a honvédségen belül

Horváth Gábor
dandártábornok

leginkább érdekel. Ugyanis többek között arra is nagyon jó volt a katonai kollégium, hogy betekintést nyerjünk az egyes szakágak, haderőnek minden napi életébe.

– Miért éppen a gépesített lövész szakmát választotta?

– Mert mindent egybefog, ez ragadott meg bennem. Ha fogalmazhatok így: igazán karmesteri szakma. Az egészen kicsi

**SAJÁTOS KÖRFORGÁS FIGYELHETŐ MEG HORVÁTH GÁBOR DANDÁR-
TÁBORNOK – AZ MH 25. Klapka György Lövészdandár IDÉN
MÁRCIUSBAN KINEVEZETT PARANCSNOKA – KATONAI KARRIERJÉBEN.**

alegységektől kezdve integrálja magában más fegyvernemek tevékenységét. Így aztán nagyon tartalmas, követelménytámasztó és módszeres kiképzésben gazdag négy évet töltöttem el a Kosuth Lajos Katonai Főiskolán. Kiváló eredménnyel végeztem, majd Abasárra kerültem, és az ottani harckocsiezred komendánszázadánál kaptam beosztást. 1987-ben az abasári alakulattól lövészdandár lett, belőlem pedig századparancsnok.

– Másfél évvel a végzés után ezt nevezhetjük villámkarriernek.

– Mai szemmel nézve ez valóban furcsa. Csakhogy akkoriban a mostaninál sokkal több lövészalakulattal rendelkezett a haderő, és alegység szinteken rendkívül nagy tiszthiány mutatkozott. Oly-

annyira, hogy két év leforgása alatt zászlóalj-parancsnok lett belőlem. Ez ma már elképzelhetetlen, hiszen ma tizenöt-húsz év tapasztalattal rendelkező alvezredek kerülnek ilyen beosztásba. Megjegyzem, hogy persze akkor is az lett volna a jó. Összességében remek iskolája volt ez a szakmának. Azt gondolom, hogy aki nem járja végig saját fegyvernemének beosztásait, hanem valamelyiket átugorja, az valamit mindig elveszít. Én olyan szerencsés helyzetben voltam, hogy nem maradt ki egyetlen lépcsőfok sem.

– Am aztán az újabb lépcsőfok helyett másik „lépcsőház” következett.

– 1991-ben saját kérésemre beiskoláztak francia nyelvtanfolyamra, és inentől kezdve életutam más irányt vett.

Jó adottságom, hogy gyorsan tanulok nyelveket. A rendszerváltás után egy évvel elkerültem a francia törzstiszti iskolába, ezzel párhuzamosan pedig a magyar törzstiszti tanfolyamot is végeztem. Aztán eltöltöttem néhány évet a katonai akadémián, a haderőnemi tanfolyamon. Itt is sikerült kiválóan végezni, és ott tartottak oktatónak. Lehet, hogy jobb lett volna visszakérülni a csapatokhoz, de nem így történt. Másfél év múlva, angol és francia nyelvtudásomnak köszönhetően az előljárók úgy gondolták: a küszöbön álló NATO-csatlakozás folyamatába engem is be kellene vonni. Az euroatlanti integrációs munkacsoport állományába vezényeltek, amely gyakorlatilag az akkor frissen érkező NATO-dokumentumok – eljárások, szabályzatok – fordításával, adaptációjával és lektorálásával, valamint a Magyar Honvédség vezetési rendszerének átalakításával foglalkozott. Nagyon fontos, úttörő tevékenység zajlott, büszke vagyok rá, hogy részese lehettem.

– Mi történt ezt követően?

– Innen is kiemelték, mégpedig – immár másodszor – francia nyelvtudásom miatt. Másfél évet töltöttem Párizsban, a francia vezérkari iskolában. A rendkívül nyitottá vált, jövőbeli szövetségi környezetben rengeteget tanultam, utaztam, tapasztaltam. Visszaérkezésem után Végh Ferenc vezérezredes, az MH akkori parancsnoka és vezérkari főnöke megkérésre, hogy legyek a személyes hadművelési főtisztja, aztán személyi titkára. Ez pont a NATO-csatlakozás, illetve a kozsovói konfliktus idejére esett. Most már némi nosztalgiával tekintünk vissza azokra az évekre, de abból a beosztásból én megtapasztalhattam, hogy az országhatárainkhoz közeli konfliktus milyen komoly kockázatot és veszélyt hordozott magában. Miután vezérkari főnök-váltásra került sor, felkínálták nekem az akkori MH 25. Klapka György Gépesített Lövészdandár törzsfőnöki beosztását. Ez azért volt szép kihívás, mert a dandár, az 1. amerikai páncélosadosztállyal együttműködve, akkor kezdte meg a NATO harcászati eljárásai szerinti tevékenységét. Három, megint csak úttörő jellegű év volt ez, amelyekről nagyon sokan kellemes emlékeket őriznek. Egymást érték a szövetségesekkel közös, nagyszabású gyakorlatok. Azok az eljárások, módszerek, technikák, amelyeket mi kikísérleteztünk, manapság már az életünk részei – és az összes többi alakulaté is. Ekkor költöz-

uniós ügyekkel megbízott helyettese. Talán már mondanom sem kell: újabb három év úttörő munka. Meg kellett teremtenünk ennek a sajátos tevékenységnek az alapjait. Utána a NATO katonai összekötő hivatalának vezetőjeként dolgoztam, hazaérkezvén pedig Havril András vezérezredes, akkori vezérkari főnök személyi titkáráként teljesítettem szolgálatot. Majd megüresedett egy csoportfőnöki hely az Európai Unió katonai törzsében és megint csak a francia nyelvtudásom miatt megpályázhattam ezt a beosztást. Nagy meglepetésre, az akkori huszonöt tagállam képviselőinek szavazata alapján, három pályázó közül, három évre én nyertem el a katonai koncepció- és katonai képességfejlesztésért felelős igazgató pozícióját. Vezetői szempontból és kitekintés szempontjából is nagyon jó iskola volt; ráláttam az EU tagországainak haderő-képességeire, vala-

mennyi – még a nekünk idegen haditengerészeti – haderőnemet is beleértve.
– Ezt követően újra itthon teljesített szolgálatot.
 – Hároméves külszolgálatom lejártával dr. Benkő Tibor vezérezredes, vezérkari főnök felajánlotta nekem az újonnan megalakult MH Altiszti Akadémia parancsnoki beosztását, amit nagy örömmel vállaltam el. Úgy gondoltam, hogy ismét érdemes visszatérni az oktatásba. Kollégáimmal együtt azon dolgoztunk, hogy a Magyar Honvédségen belül magasabb szintre emeljük, egységesítsük és konszolidáljuk az altisztképzést. Az első altisztek, akik már ebben az új szelvényben végeztek, idén nyáron teszik le az altiszti fogadalmat.
– Ezzel el is érkezettünk a jelenlegi beosztásához. Hazaérkezett Tatára?
 – Olyannyira, hogy a külföldön töltött éveket leszámítva el sem költöztem Tatáról; eddig ezt kevesen tudták. Szentendrén is nőtlenzállón laktam hétvégi apukaként. Nagy örömmel láttam, hogy sok ismerős itt maradt a dandárnál. Régen is együtt dolgoztunk, és az elmúlt időszak alapján azt tapasztalom, hogy most is együtt tudunk működni. A megváltozott körülmények ellenére, mert azért ez már nem ugyanaz az alakulat. Jelen pillanatban azon munkálkodunk,

tem családommal együtt Tatára. Csak-hogy...
– Ismét a „francia kapcsolat”?
 – Igen, harmadszor is. Küszöbön állt hazánk csatlakozása az Európai Unióhoz, és meg kellett erősíteni a brüsszeli magyar katonai képviseletet olyan személyekkel, akik az EU katonai bizottságában is képviselik hazánkat. A hivatalos csatlakozás előtt egy évvel már Brüsszelbe kerültem, mint a NATO és az EU katonai képviseelőjének európai

zárjárt. Sándor Zsolt dandártábornok nagyon sokat tett ennek érdekében. A másik oldalról azt sem szabad elfelejteni, hogy például az jelenleg zajló Tavaszi Áttörés 2014 gyakorlat csak egyetlen mérési pont lesz. Újra és újra bizonyítanunk kell majd, és ezt csak folyamatos gyakorlással lehet elérni.
– Milyen feladatok várnak a jövőben a dandárra?
 – Az elkövetkező néhány év kiszélesedő nemzetközi feladatvállalást hoz majd életünkben. Terveztem a dandár kijelölt alegységei, kislegrészei adják majd a 2016-ra készületi szolgálatba lépő, európai uniós, a visegrádi négyek (Magyarország, Szlovákia, Csehország, Lengyelország) által alkotott harccsoport szárazföldi elemeit. Erre a feladatra sokat kell készülnünk, és nem melleleg technikai fejlesztést is igényel. Mindez le-

hetőséget nyújt arra, hogy a tevékenységek egy nagy csoportjában Tata ismét egyfajta vezető szerepre tegyen szert. Ez a közvetlen cél. Hosszú távon gondolkodva pedig – nem titok – nagyon megérett már a helyzet a szárazföldi haderőnem technikai eszközeinek váltására. Mivel pedig ez a lövészdandár az egyetlen örököse bizonyos szárazföldi haderőnem kultúráknak, nyilvánvaló, hogy amikor a feltételek adottak lesznek, a technikai változások nagyon komoly feladatot rónak majd ránk. Végig fókuszban lesz ez a kérdés. Feladatul szabtam minden fegyvernemi kötelekünk állományának, hogy folyamatosan tájékozódjanak minden, a szakmájukat érintő haditechnikai fejlettségről. Ez azért fontos, hogy ha megkérdeznék bennünket, akkor megalapozottan tudjunk véleményt nyilvánítni bármilyen döntési javaslatot.

MAGYAR C-17-ES A BALTIKUMBAN

Fennállása óta először hajtott végre nemzetközi hadgyakorlat keretében sikeres teherdeszant-dobást és ejtőernyős műveleteket Lengyelországban, illetve Lettországon az MH Pápa Bázisrepülőtérén települt Nehéz Légi Szállító Ezred (HAW). A SAC 02-es oldalszámú, C-17-es Globemaster III típusú szállító repülőgép elsőként tizenkét, egyenként 630 kilogrammos konténerrel rakodott fel az olaszországi Aviano légbázison, majd eljuttatta azokat a Riga közelében kijelölt célterületre. Ezt követően a repülőgép a Lengyelország északnyugati részén található Swidwin légbázison amerikai, illetve lengyel ejtőernyősöket segített feladataik végrehajtásában.

Kálmánfi Gábor, HAW; fotó: Ville Tuokko (HAW)

MENTÉSI BEMUTATÓ

Az MH 5. Bocskai István Lövészandár hódmezővásárhelyi helyőrségének egészségügyi katonái is részt vettek a Hódmezővásárhely és Térsége Életmentő Alapítvány szervezésében megtartott mentők napján. A rendezvény helyszínén,

a hódmezővásárhelyi Kossuth téren felsorakoztak az Országos Mentőszolgálat mentőautói, a Magyar Honvédség harcéri sebesültszállító járművei, illetve a tűzoltóság gépjárművei. Emellett meg lehetett tekinteni a Kresz Géza Mentőmuzeum vándorkiállítását is. A nap leglátványosabb programja a Zrínyi Miklós laktanya egészségügyi központjában szolgáló katonák és a 62. lövészsászlóalj egyik rajának közös mentési bemutatója volt.

Búz Csaba hadnagy; fotó: Zsoldos Roland

LESBŐL TÁMADTAK

A Harcos Program gyalogostanfolyamának résztvevői lesállást hajtottak végre rajkötélekben az újdörögdi gyakorlótérén. A katonáknak egy teherautókból álló konvojt kellett megtámadniuk a bokrok fedezékéből, majd géppuskatűzzel semlegesítették az ellenséget. A gyakorlat négyhetes felkészítés előzte meg: ezen többnyire olyan katonák vettek részt, akik nem harcoló alakulatoknál szolgálnak. Ők elsősorban az alapvető gyalogosi harcjelzéseket, valamint az ügynevezett „kontakt drilleket”, vagyis az ellenséges behatásokra történő reagálás különböző formáit sajátították el. A kiképzést az MH 34. Bercsényi László Különleges Művelési Zászlóalj tagjai tartották.

Kovács Dániel; fotó: Galovtsik Gábor

A BALATONON A BAJA

Vitorlások, utasszállító hajók és kompok mellett immár honvédségi járőrnaszádot is láthatunk a Balatonon. A BAJA nevű hadihajó a tél kivételével az MH Balatonkenesei Rekreációs Központ (MH BRK) kikötőjéből indul majd szolgálati útjaira. Az MH 1. Honvéd Tűzszerész- és Hadihajós Ezred 2006-ban felújított hadihajója azért került át a balatonkenesei kikötőbe, hogy az ezred hadihajós alosztálya hazánk legnagyobb taván is megkezdhesse a kiképzést. Az elmúlt években, főleg a nyári időszakban az ezred tűzszerészei sok bejelentést kaptak a tó környékéről. Mostantól a tűzszerészbázis bázispontként használhatják majd a naszádot, amely 250 kilogrammos tömegig bombák kiemelésére is alkalmas.

Kép és szöveg: Kálmánfi Gábor

Három napra a tatárszentgyörgyi lőtérre költöztek az MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis katonái, hogy a kötelezően előírt lövőgyakorlatuk mellett „egy füst alatt” a bázis lövbajnokságát is lebonyolítsák. A kecskeméti alakulat évente négy pisztoly- és géppuskabély-lövészetet, illetve békeművelési lövőgyakorlatot szervez, s ezek közül kettőn minden katonának részt kell vennie. A lövőgyakorlattal párhuzamosan megtartott lövbajnokság leglátványosabb eleme ezúttal is a párbajlövészet volt. A bozóttüzek elkerülése érdekében nyomjelző lövedékeket sem a lövészet, sem a lövbajnokság résztvevői nem használhattak, s a védett növényeket és állatokat is óvniuk kellett: Az MH Bakony Harckiképző Központ tatárszentgyörgyi lőtérének jelentős hányada ugyanis a NATURA 2000 ökológiai hálózat része.

Kép és szöveg: Galambos Sándor

KETTŐ EZ EGYBEN

RAKODÁSI GYAKORLAT

Vasúti rakodási gyakorlat és módszertani bemutató keretében ismerkedhettek meg az MH Katonai Közlekedési Központ (MH KKK) tevékenységi körével a Nemzeti Közszolgálati Egyetem hallgatói. A táborfalvai közlekedési kiképzőbázison rendezett bemutatón a vendégek szemügyre vehették többek között a Ziz típusú vasúti kocsit, a Rába H22 konténerszállítót, valamint a különböző anyagmozgató és rakodóberendezéseket. Pataki Zsolt alezredes, parancsnokhelyettes az MH KKK feladatrendszerét bemutató előadásában elmondta: a szervezet a közelmúltban megtartott Várpalota Challenge 2014 gyakorlat során 2500 főt és több mint 1200 technikai eszközt szállított földön, vízen és levegőben.

Hegedűs Anita

A HONVÉDELEM NAPJÁN

A magyar honvédelem napja alkalmából tartott megemlékezések helyszíné a hagyományoknak megfelelően idén is a budai vár volt. A Dísz téren található honvédelmi emlékműnél Hende Csaba ünnepi beszédében az 1849. május 21-én történeteket felidézve hangsúlyozta, hogy a szabadságharc és Buda városának bevételé is bizonyítja: igenis érdemes harcolni közös jogainkért, a szabadságért, az önrendelkezésért. A jelenkorról szólva a honvédelmi miniszter leszögezte: az elmúlt néhány esztendőben a Magyar Honvédség nagyon komoly változásokon ment keresztül, az ott szolgálók elkötelezett munkájának eredményeként. A következő időszak feladatai közül kiemelte részvételünket a V4-es harccsoportban, illetve a Gripenek képességeinek fejlesztését.

Draveczi-Ury Ádám

Fotó: Krasznai-Nehrebeckzy Mária

A MAGYAR HŐSÖK EMLÉKÜNNEPÉN

Minden korban szükség van arra, hogy elismeréssel, hálával és történeti hűséggel emlékezzünk meg a hősről, akik hazájukért áldozták az életüket – mondta Vargha Tamás a magyar hősök emlékünnepén, a budapesti Hősök terén. A Honvédelmi Minisztérium parlamenti államtitkára beszédében rámutatott, hogy e nap szellemi és lelki örökségünkkel, illetve emlékeinkkel együtt hazánk történelméről szól. A megemlékezés záróaktsaként a rendezvényen megjelent közjogi méltóságok, a pártok és a nagykövetségek képviselői, valamint a külföldi attaséttestület tagjai koszorúkat helyeztek el a hősök emlékkövére.

Nyulás Szabolcs; fotó: Rácz Tünde

TANÁCSKOZÁSOK BRÜSSZELBEN

Vezérkari főnöki szintű értekezletet tartott Brüsszelben az Európai Unió és a NATO Katonai Bizottsága. A megbeszéléseken a magyar delegációt dr. Benkő Tibor vezérezredes, a Honvéd Vezérkar főnöke vezette. Az európai uniós tagállamok hadseregeinek vezérkari főnökei többek között tájékoztatást kaptak az ukrainai biztonsági helyzetről, az EU Nyugat-Balkánon tett erőfeszítéseiről, a Bosznia-Hercegovinában folyó ALTHEA-művelet eredményeiről, emellett egyeztettek az EU tengeri biztonsági stratégiájának, illetve a gyorsreagálású erők alkalmazásának koncepciójáról is. A NATO-tagországok haderői vezérkari főnökeinek ülésén egyebek mellett az úgynevezett kapcsolt erők kezdeményezés (Connected Forces Initiative) kérdéseit vitatták meg.

Honvéd Vezérkar

HELYŐRSÉGI TAVASZI SZEMLE

A Helyőrségi Tavaszi Szemle keretében az MH vitéz Szurmay Sándor Budapest Helyőrség Dandár Honvéd Palotaőrség zenés őrsgérváltást mutatott be a fővárosi Kosuth téren. A program a különleges díszlegőcsoportok alakí bemoatójával folytatódott, amelyek során Prága, Varsó, Pozsony és Ljubljana helyőrségek képviselői egymás után léptek a közönség elé. Utolsóként a házigazda Szurmay-dandár különleges díszlegőcsoportja tartotta meg bemoatóját. Az első Helyőrségi Tavaszi Szemlét két esztendővel ezelőtt rendezték meg Budapesten. A rendezvény lehetőséget ad arra, hogy a fővárosiak megismerjék a lakóhelyükön diszlokáló alakulatokat, emellett a szervezők célja a honvédség és a társadalom közötti kapcsolat erősítése is.

Kovács Dániel; fotó: Galovtsik Gábor

MESTERVIZSGA

A budapesti Stefánia Palotában adott karnagydiplomahangversenyt Szabó Imre őrnagy, az MH Budapest Helyőrség Dandár (MH BHD) Központi Zenekarának karmesterhelyettese és Nagy Zsolt Gábor százados, az MH BHD Budapesti Helyőrségi Zenekar karmesterhelyettese. Mindketten a Debreceni Egyetem Zeneművészeti Karának képzésén vettek részt, felkészülésüket pedig Dohos László nyugállományú ezredes, Liszt Ferenc-díjas karnagy mentorálta, aki évtizedeken keresztül volt a honvédség főkarmestere. A vizsgabizottság Szabó Imre őrnagy produkcióját dicséretes 5-ösre, míg Nagy Zsolt Gábor századosát 5-ösre értékelt.

Kovács Dániel; fotó: Rácz Tünde

Nagy Zsolt Gábor százados

TEKERJ A SEREGGEL!

Keszthelytől indulva került meg a Balatont a Tekerj a sereggel! elnevezésű honvédségi kerékpártúra mezőnye. Az egészséges életmódot és a haderőt is népszerűsítő rendezvény résztvevőinek egyöntetű véleménye alapján, jó szervezethez és jó hangulat jellemző a kétnapos erőpróbat, amelynek során több mint kétszáz kilométer megtételére vállalkozott a közel kétszázhetven induló. Az immár harmadik alkalommal lebonyolított rendezvény jövőjével kapcsolatban Farkas Anikó, a Honvédelmi Minisztérium kabinetfőnöke – aki szintén teljesítette a távot – elmondta: a tervek szerint 2015-ben is lesz a Balaton körül kerékpártúra, idén ősszel pedig valamelyik megyében tekerhet újra együtt a sereg.

Kép és szöveg: Kálmánfi Gábor

Kazincbarcika – Mammoth Mountain

HEGYI VEZETŐ FELDERÍTŐ

ELÉG SZOKATLAN ÉS KISSÉ NEHÉZ VÁLLALKOZÁS ÚGY BEMUTATNI VALAKIT, HOGY A TELJES NEVÉT NEM LEHET LEÍRNI, S AZ ARCÁT SEM MUTATHATJUK MEG. DE VAN OLYAN ESET, AMIKOR EGY KIVÉTELES PÁLYAFUTÁS IGAZÁN MEGÉRDEMLI A KOMPROMISSZUMOT.

Ilyen pályafutás K. Krisztián zászlósé, az MH 5/24. Bornemissza Gergely Felderítő-zászlóalj felderítoszázadának vezénylőzászlósáé is, akitől abból az apropóból kértem találkozót, hogy az Amerikai Egyesült Államokban (Bridgeport, CA) sikeresen elvégezte a tengerészgyalogság hegyi vezető (mountain leader) tanfolyamát.

Nehezen állt kötélnek, s ódzkodását csak a vele folytatott beszélgetés után érttettem meg: tényleg van mire „szerénynek”, háttérben maradónak lennie. Mert szülővárosából, Kazincbarcikáról roppant változatos és hadművelleti területi szolgálattal tarkított út vezetett a kaliforniai Mammoth Mountain-ig. Mindig is érdekelték a fegyverek, így aztán az általános iskola után törvényszerű volt, hogy tanulmányait az MH Fegyverzettechnikai Honvéd Szakközépiskola és Kollégiumban folytatta, elektronikai szakon.

– Abban az időben még nem gondolkodtam a katonai pályán, a vadászat iránti érdeklődésemből adódóan fegyvermester szerettem volna lenni, de a kollégiumi évek során szerzett tapasztalatok

megváltoztatták elképzeléseimet. Az akkoriiban még működő többi kollégiummal közösen végrehajtott járóversenyek és más rendezvények hatására – amelyeken először találkoztam az akkor még

Egerben lévő felderítő-zászlóalj tisztjeivel, altisztjeivel – rájöttem, hogy a felderítői pálya az én jövőm.

Így is lett. A szakközépiskola elvégzése után jelentkezett a szentendrei, akkor még tiszthelyettes-képző iskola felderítoszakára, amelynek sikeres elvégzése után a debreceni dandárhoz került.

Egy esztendőn keresztül folyamatosan kérte áthelyezését Egerbe, ám néhány évvel azt követően, hogy végre respektálták kérését, a felderítő-zászlóalj Debrecenbe diszlokált. Azóta is itt szolgál, már amikor itthon van – de erről később részletesebben is szólnék.

Az ejtőernyős alapképzést a debreceni katona még Egerben kapta meg (immár hetvenegy ugrással rendelkezik), bár mint mondja, az első ugrására a tervezettnél később került sor, mert az aktuális árvíz a helikoptereket és az ugrásra felkészült csapatot is „elvitte”.

A beszélgetés e szakaszában aztán már nem tudtam megállni, hogy rákérdezzek: miért nem vállalja teljes nevét és arcát? Hiszen ifjan is egy igazán tisztes karrier áll mögötte. A csupán száraz tényeket tartalmazó válasza aztán meggyőzött, hogy sem nem félnék, sem nem álszerény, csupán egy roppant racionálisan gondolkodó felderítő szakember. Ötször teljesített szolgálatot hadművelési területen. Ott volt az MH Szállítózászlóalj első váltásában, Irakban, majd négy alkalommal szolgált Afganisztánban, az MH PRT (Provincial Reconstruction Team – Tartományi Újjáépítési Csoport) első, harmadik, nyolcadik és tizenkettedik váltásában. Mindegyik missziójában HUMINT (Human Intelligence) beosztásban. Erre mondják: nincs több kérdésem ez ügyben.

No, de egy mélységi felderítő végül is hogyan került a tengerészgyalogság hegyi vezető tanfolyamára, ilyen múlt után? – kérdezem. S a válasz megint roppant lakonikus.

– Gyermekkorom óta síelek, s a zászlóaljtól már volt szerencsém részt venni Romániában alpesi és harcászati, Ausztriában pedig magashegyi síkiképzésen, így amikor tudomást szereztem erről a lehetőségről, természetesen megpályáztam – mondja a vezénylőzászlós.

Meg is nyerte, s hamarosan azzal szembesült, hogy a tengerészgyalogság téli hegyi vezető tanfolyamán ő az egyetlen külföldi hallgató. Amikor megkérdezem, hogyan fogadták, mint egy szem külföldit, meglepő választ ad.

– Nem az iraki és a négyeszeri afganisztáni szolgálat miatt fogadtak el igazából, hanem a korom és a rendfokozatom miatt – mondja, majd értetlen tekintetemet látva hozzáteszi: – A résztvevők többsége huszoneves volt, s a tengerészgyalogságnál a többszöri hadművelési területi szolgálat megszokott és általános. A közös „háborús” múlt arra volt jó, hogy a felkészítés szüneteiben közös élményekről beszélgethettünk. Az azért későbbi szavaiból kiderül: elfogadottságát nagyban segítette az is, hogy nem egy esetben járult hozzá kreatív ötleteivel a feladatok sikeres végrehajtásához.

No de ki is valójában a hegyi vezető, és mi a feladata?

– A tanfolyam alapvetően alegység- (csoport-) szintű harcászati vezetői felkészítés magashegyi, téli, hideg, havas időjárási viszonyok közepette – fogalmaz a vezénylőzászlós. A hegyi vezető voltaképpen a mindenkor parancsnok szakmai segítője is, aki segítséget nyújt az adott feladat végrehajtásához szükséges időszámvetés, illetve a harcparancs elkészítéséhez, e körülmények között. Ha például az afganisztáni hegyek között a csoportnak az a feladata, hogy derítsen fel egy ellenállóbázist, esetleg onnan emelje ki annak vezetőjét is, a hegyi vezető az időjárási és a terepviszonyok ismeretében segíti a csoport parancsnokát a szükséges döntések meghozatalában. Például magashegyi körülmények kö-

zött egy adott távolság megtételéhez mennyi időre van szükség? A feladat végrehajtása során hol, mikor, milyen menedék és figyelőállás kiépítésére van szükség? A leszállást vagy a rajtaütést melyik terepszakaszról a legcélszerűbb végrehajtani? – és még folytathatnánk a sort.

Ennek megfelelően épült fel a tanfolyam metodikája is. Miután vezetőket képeztek, a feladatok végrehajtása során szinte naponta váltották a parancs-

nokokat, hogy mindenki, minden beosztásban bizonyíthassa képességeit. A feladat végrehajtása során hol, mikor, milyen menedék és figyelőállás kiépítésére van szükség? A leszállást vagy a rajtaütést melyik terepszakaszról a legcélszerűbb végrehajtani? – és még folytathatnánk a sort.

ezen is megfelelt. Ezt követte egy tizenkét napos „bemelegítő” kiképzés. Ennek során megtanulták, hogyan kell élni magas hegyek között, jelentős „mínuszokban”, milyen járőrbázist és pihenőhelyet kell építeni a túlélés érdekében? Mindezt természetesen egy beállított harc helyzetnek megfelelően. Nem részletezve a nehézségeket, Krisztián megjegyzi: volt olyan eset, amikor ame-

rikai járőrtársával együtt elküldték egy túléllő feladatra, minimális felszereléssel és egyetlen hálószákkal. „Oldjátok meg...” Amikor rákérdezek, végül is hogyan oldották meg, elmondja, hogy a vártnál is könnyebben. Mert többek között a tengerészgyalogság kiváló (gyapjú) felszerelést ad a katonának, minden egyéb feltétel – fegyvert, technikai eszközök stb. – biztosítása mel-

lett. A „bemelegítést” egy kissé lazább etap, a síkiképzés követte, a már említett Mammoth Mountain-on. Ez valójában egy síparadicsom, ahol az amerikai celebritás is szívesen és gyakran megfordul. Krisztiánék számára azért nem voltak teljesen „paradicsomiak” az állapotok – mindez persze nem a helyszínt vagy az elhelyezést, hanem a kiképzést illeti.

– Gyermekkorom óta síelek és bizony nehéz volt megszoknom, hogy az alapoktól, a „hőkézéstől” kellett kezdenem mindent. De megértettem, hogy minden mozzanatot úgy kell végrehajtanom, ahogyan amerikai kiképzőim tanítják, hiszen majdnem hegyi vezetőként nekem is ezek alapján kell majd oktatnom a kezdőket.

Nem részletezve a tanfolyam további, ugyancsak embert próbáló részeit, a vezénylőzászlós elmondja: a képzést egy komplex gyakorlat zárta, amelynek során önálló tervezéssel és vezetéssel kellett végrehajtanunk egy komoly járőr-, figyelési, leszállási és rajtaütési feladatot. Amikor végül arról kérdezem, hogy milyen benyomások maradtak meg benne a legélénkebben a tanfolyamról, gondolkodás nélkül válaszol.

– Az első, hogy milyen hihetetlenül motiváltak a tengerészgyalogosok. A „legmegszokottabb” feladatokat is zokszó nélkül hajtják végre, mert tudják: az itt megszerzett ismeretek a hadművelési területen adott esetben a szó szoros értelmében az életben maradáshoz szükségesek. Imponáló volt számára, hogy a feladatok végrehajtásához minden feltételt a legmagasabb szinten biztosítanak a katonáknak. Sok egyéb új ismeret mellett például megtanulta azt is, hogyan kell vaksötétben dolgozni, úgy, hogy sem a hátizsák bepakolásához, sem a sátorállításához nem használhat fényforrást.

– De az is új volt számomra, hogy egy két hónapos kőkemény kiképzés, majd a sikeres záróvizsga után a tengerészgyalogság a „talpon maradtaknak” biztosított egy egész napos „örömsielet” a síparadicsomban, immár hőkézési kötelezettség nélkül.

TŰZTÁMOGATÓK

A KECSKEMÉTI GRIPENEK ÉS PILÓTÁIK ÚJ SZEREPKÖRBE IS BIZONYÍTHATJÁK MAJD KÉPESSÉGEIKET. IRÁNY A „HARCMEZŐ”, IRÁNY A KÖZELI LÉGI TÁMOGATÁSI!

A Magyar Közlöny május 5-i számában megjelent kormányhatározat szerint a 2014. évi költségvetésben 1 milliárd 160 millió forintot csoportosít át a kabinet a Magyar Honvédség közvetlen légi támogatási képességének kialakítására és a 2016-os V4 EU Harccsoportba történő felajánláshoz szükséges feladatokra. Ezen felül a honvédelemért felelős miniszternek, valamint a nemzetgazdaságért felelős miniszternek gondoskodnia kell arról, hogy a Magyar Honvédség közvetlen légi támogatási képességének biztosításához a jövő évi központi költségvetés tervezésekor a Honvédelmi Minisztérium fejezetben a 2015-ben szükséges, legfeljebb 1 milliárd 700 millió forintos forrás is rendelkezésre álljon.

A határidő szoros, hiszen 2016. január elsejéig a Magyar Honvédség közvetlen légi támogatási képességét ki kell alakítani, ezzel biztosítva a V4 EU Harccsoportban történő alkalmazás feltételeit.

GBU-12 Paveway II: egy bevált fegyver.

Gripenek, közeli légi támogatói szerepben

A V4-kötélék (Csehország, Lengyelország, Magyarország és Szlovákia) ugyanis a tervek szerint 2016 első felében, az Európai Unió szárazföldi gyorsreagáló erő részeként, hat hónapon át készenléti szolgálatot ad. A műveleti fejlesztést ekkorra kell befejeznie Magyarországnak.

A feladat az MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis hajózói és repülőgépeit érinti leginkább. A Magyar Honvédség JAS-39 EBS HU Gripen típusú, többfeladatú harcászati repülőgépei jelenleg légtérvédelmi és légtérrendészeti feladatokat látnak el. A gépben és a pilótákban azonban „benne van” a közvetlen légi támogatási képesség, csak fel kell őket készíteni a feladatra. A svéd vadászbombázó fejlesztésénél már a kezdetektől nagy figyelmet fordítottak a földi célpontok megsemmisítésének képességére. A NATO-követelményeknek megfelelően továbbfejlesztett JAS-39C és a kétélűes JAS-39D a levegő-föld fegyverrendszerek komoly választékát alkalmazzhatja.

A közeli légi támogatás a hadszínter feletti tevékenységről szól. Az ilyen típusú feladatok végrehajtásához számos irányított bomba és rakétarendszer függeszthető a Gripen szárnyai alá. Mint

ahogyan számtalan, az interneten publikált, Afganisztánból vagy Irakból származó videofelvétel is látható, gyakran még a fegyver használatára sincs szükség. A „légi támogatás” megvalósulhat a kis magasságban, nagy sebességgel történő áthúzással is, jellemzően infracsapdák dobálásával, ami a lélektani hatás mellett a kis hatótávolságú, vállról indítható, infravörös követőfejjel felszerelt védelmi rakéták ellen is hasznos védelmet nyújt.

A Gripen beépített, 27 milliméter űrméretű Mauser BK-27 gépágyúja 120 löszert használhat el földi célpontok támadására, 1680 lövés/perc tűzgyorsasággal. A megfelelően kiképzett és gyakorlott vadászpilóta a gépágyút nagyon pontos és hatékony fegyverként használhatja, így az akár lakott területen, városi környezetben is bevethető. A nem megerősített fedezékben lévő ellenséges erők, azaz a vályog- vagy téglaláházakban, esetleg a növényzet között vagy árkok mélyén megbújó ellenség pusztítására alkalmas ez a fegyver, amely – nem elhanyagolható módon – olcsóbb is, mint a darabonként dollár-tízezrekbe kerülő irányított bombák vagy rakéták. A magyar Gripenekhez a Diehl BGT Defence cég által fejlesztett PELE (Penetrator with Enhanced Lateral Effect) löszert vásárolták meg. Ebben a löszertípusban nincs robbanóanyag, ellentétben

a hagyományos repesz-romboló gépgyűlöszerekkel. A PELE-nél új (lakott területen is biztonságosabban használható) technológiát alkalmaztak, hiszen a repeszhatást a kétféle, eltérő sűrűségű fémrész biztosítja. Így a becsapódó löszert rombolóhatása koncentráltabb, s jóval kisebb az a terület, ahol a földön járulékos károkozástól, polgári áldozatoktól kell tartani.

Ha azonban nagyobb csapásméretű képességű fegyverekre van szükség, akkor az irányított rakéták és bombák széles választékából válogathatnak a Gripen üzemeltető légierők. Magyarországon egyelőre összesen 20-20 darab AGM-65H páncéltörő és AGM-65G repesz-romboló fejjel ellátott irányított rakétát vásárolt, négy gyakorló CATM-65 változat mellett. Az amerikai Raytheon cég folyamatosan továbbfejlesztett Maverick-rakétacsaldája kedvelt és a közeli légi támogatási feladatok során nagy számban alkalmazott, pontos, irányított fegyver. Az AGM-65 – változattól függően – lehet infravörös önirányítású, elektrooptikai, lézeres félaktív önirányítású vagy maradékfényerősítéses elektrooptikai irányítású. A rakétacsaldá páncéltörő változatai az 57 kilogrammos, speciálisan formázott WDU-20/B robbanófejet használják, míg az egyéb földi célok ellen használt repesz-romboló változat a 140 kilo-

A közeli légitámogatási feladatok során gyakran van szükség a légi utántöltési képességre is.

A továbbfejlesztett Gripen NG még alkalmasabb lesz a támogatási feladatok végrehajtására.

A Mauser-géppágyút egy gyakorlott vadászpilóta hatékony fegyverként használhatja.

grammos WDU-24/B robbanófejet. A Gripen a rakéták mellett alkalmas a klasszikus amerikai Mk-család, azaz a 227 kilogrammos Mk82, a 454 kilogrammos Mk83 és a 907 kilogrammos Mk84 nem irányított bombák alkalmazására. Bár a megfelelően kiképzett és gyakorlott pilóta – köszönhetően a JAS-39 kifinomult fedélzeti rendszereinek – akár 20 méteres pontossággal is képes célba juttatni ezeket az eszközöket, ez sokszor nem elegendő a közeli légi támogatási feladatoknál. Nehéz lenne ugyanis két ház között egy harmadikat úgy megsemmisíteni, hogy csak a célba vett épület rombolása történjen meg, és ne legyenek polgári áldozatok. Így az esetek túlnyomó többségében irányított bombafegyverzettel támogatják a földi erők küzdelmeit. A Gripenek fegyverrendszerei képesek alkalmazni az Mk82/83/84-es bombára felszerelt, irányítórendszerrel ellátott Paveway II-család (GBU-10/12/16), illetve a továbbfejlesztett, Mk82/84 bombákból átalakított Paveway III-család (GBU-22/24) bombáit. A bombákat félaktív lézeres irányítórendszerrel szerelik fel, így a Gripen saját Litening IIIG konténerre, vagy a földön dolgozó előretolt repülésirányító csoport eszközei helyezik el a célponton a lézerpontot, amelyet a bomba követni fog. Ez igen precíz, akár másfél méteres pontossággal cél-

ravezetést tesz lehetővé. A nagyobb pontosság mellé kisebb robbanóerő is elegendő: erre a feladatra fejlesztette ki a Boeing a kis átmérőjű és tömegű SDB bombát. A GBU-39-es jelzésű, a megfelelő repülési magasságban leoldás után saját, kinyíló szárnyaival nagy távolság megtételére képes bomba műholdas navigációs rendszert használva mindössze 5–7 méteres (a kombinált, műholdas, infravörös kamerás és milliméteres hullámhosszú radarral ellátott SDB II/GBU-53 esetén 1 méter alattinak becsült) szórással rendelkezik. Így a bomba alig 97 kilogrammos robbanótöltete is elegendő a célpontok rombolásához, csekély járulékos károkozás mellett.

A fegyver mellett szükséges a már meglévő öt Litening IIIG konténer to-

vábbfejlesztése is. A kecskeméti Gripenek is egyre gyakrabban látható, korlátozott felderítési képességekkel is rendelkező célfelderítő és céljelölő konténerek kiegészíthetők a ROVER- (Remote Operational Video Enhanced Receiver) rendszerhez szükséges modulárral. A Litening IIIG így a kétirányú adatátvitelnek köszönhetően képes a saját képét a földre sugározni, míg a földön látott képeket a Gripen képernyőin megjeleníteni. Így a pilóta és a földön dolgozó előretolt repülésirányító vagy a ROVER-terminált használó lövészkatona is ugyanazt a képet láthatja. Ez segíti a célok felderítését, azonosítását, megjelölését, így tovább növeli a csapásmérés pontosságát.

TÁBORI POSTA

MH KIKÉPZÉSI ÉS DOKTRINÁLIS KÖZPONT

2014. ÁPRILIS ELSEJÉVEL, A KORÁBBI MH VEZETÉSI ÉS DOKTRINÁLIS KÖZPONT, ILLETVE A HONVÉD VEZÉRKAR KIKÉPZÉSI CSOPORT-FŐNÖKSÉG JOGUTÓDJAKÉNT MEGALKULT AZ MH KIKÉPZÉSI ÉS DOKTRINÁLIS KÖZPONT. A NEMZETKÖZI MINTÁKRA LÉTREHOZOTT SZERVEZET VEZETŐJÉVEL, SZPISJÁK JÓZSEF DANDÁRTÁBORNOKKAL BESZÉLGETTÜNK.

– Két igen nagy szakterületet fog össze az újonnan létrejött szervezet, ráadásul a kapcsolódások ellenére két különböző irányzatról beszélünk. Miként lehet a kiképzést és a doktrínák világát egymással párhuzamosan, egymást erősítve összehangolni?

– Egy szervezet csak akkor erős, ha alkotóelemei, az osztályok, a részlegek és az ott dolgozó szakemberek önállóan is erős alapot biztosítanak ehhez. A mi esetünkben két szervezet fűzőja történt meg, ami még erősebbé teheti a külön-külön

is széles területet átfogó alakulatot. A két terület egymástól egyáltalán nem idegen, hiszen egymásra épülnek, mintegy rendszert alkotva egy még nagyobb szervezet, a Magyar Honvédség részeként. Hangsúlyozom: nem egy önálló katonai szervezeten kívánom vezetni a MH Kiképzési és Doktrinális Központot. Eddigi tapasztalataim alapján elmondhatom: sok kiváló szakemberrel dolgozom együtt, akik jelen pillanatban is teszik a dolgukat, és nemcsak a napi munkában jók, hanem önállóan képesek például egy nemzetközi konferencia előkészítésére és levezetésére is. Nagyon fontosnak tartom az önállóságot, a kezdeményezőkézséget ezen a szinten. Itt már nem várhatjuk senkitől, hogy megmondják, mit csináljunk, hiszen a kiképzés területén mi vagyunk a legfelsőbb szint. Jó példa erre a NATO doktrinális munkacsoportjának közel-múltban megtartott ülése. A kollégák olyan alaposan előkészítették, hogy vezetőként szinte úgy éreztem: ezzel semmi munkám nem volt. Ugyanakkor pontosan tudom, mekkora erőfeszítést jelentett számukra mindez. Persze mindig nyílik némi lehetőség arra, hogy egyszerűsítsünk, könnyebbé tegyük az életünket, azonban ezek a szakemberek jó alapot biztosítanak ahhoz, hogy akarjunk és tudjunk is fejlődni.

Ami a két szervezet egyesítését illeti, több NATO-, illetve partnerországban működik kiképzési és doktrinális szervezet, úgynevezett TRADOC (Training And Doctrine Command). A közeljövőben fel kívánjuk venni velük a kapcsolatot, kérve: adják át működési tapasztalataikat, hogy képesek legyenek beilleszkedni mind a hazai, mind a nemzetközi környezetbe, természetesen figyelembe véve az itthoni adottságokat. Az lenne az ideális, hogy ha kimondjuk a TRADOC szót, mindenki ugyanazt értse alatta, és tudja, mit is jelent.

– Melyek az elsődleges elvárások a Kiképzési és Doktrinális Központtal szemben a kiképzés terén?

– Semmilyen szerződés nem létezik kiképzés nélkül, de most, hogy Afganisztánban rövidesen befejeződik az ISAF missziója és hazatérnek a csapatok, a NATO-n belül is egyre inkább a kiképzésre terelődik majd a hangsúly. Az országvé-

Szpisják József dandártábornok

A NATO Szövetséges Összhaderőnemi Művelési Doktrinális Munkacsoport május 6–9. között rendezett budapesti értekezletét már az új szervezet munkatársai készítették elő.

delmi feladatokat is nemzetközi környezetben képzeljük el: nélkülözhetetlen a hazánk és szövetségesei közötti interoperabilitás. A felkészítés ugyanakkor alapvetően a művelési szerepvállalásra épül. A NATO az ETEE (Education Training Exercise and Evaluation) iránymutatásában tételesen rögzíti, mit vár szövetségi szinten, illetve a tagállamoktól, partnerektől. A 2012-es Connected Forces Initiative messzemenően támogatja az ebben foglaltakat, illetve külön kéri és felhatal-

mazza a nemzeteket a közös szervezésre, a közös gyakorlatokra. Ismétlem: a kulcsszó, a fő elvárás szövetségi szinten az interoperabilitás. Hogy konkrét példát mondjak, a NATO önmaga is szervez gyakorlatokat, de emellett arra buzdítja a tagállamokat: a sajátjaikat is próbálják meg úgy alakítani, hogy azok valamilyen formában kapcsolódhassanak a nagyobb szövetségi rendezvényhez. Az összekapcsolódásról pedig – az adott gyakorlat témájától függően – a Transzformációs Parancsnokságon születik döntés. Ennek szellemében a jövő évi Trident Junction gyakorlathoz mi is kapcsolódunk majd a Brave Warrior gyakorlattal, amelyre hét országot hívtunk meg. De ugyanígy említhetem a V4-es együttműködést, illetve a közös kiképzési katalógus kidolgozását, amelyet Magyarország vállalt el, és a nyárban kezdünk el tárgyalni róla.

Napjainkban a kis létszámú alegységek játsszák a főszerepet a katonai tevékenység során, így ezek felkészítése kiemelt jelentőséggel bír.

– **Irakot és Bosznia-Hercegovinát megjárt katonai vezetőként milyen elképzelései vannak a missziós tapasztalatok kiképzésbe történő beépítéséről?**

– A bizalom kiépítését tartom a legfontosabbnak. A bizalom a mindennapi életben is nagyon fontos, de amikor misszióban szolgálunk és minden pillanatban egymásra vagyunk utalva a túlélés érdekében, elengedhetetlen a megfelelő bizalom kialakulása és megszilárdulása a parancsnokok és a beosztott katonák között. A kiképzésnek ezt is tudatosítania kell a katonákban. A másik igen fontos

elem az önállóság. Elmúlt már az idő, amikor azt kiabáltuk a katonáknak: „Ne gondolkodjon, csak hajtsa végre a parancsot!” A mai műveletekben, adott esetben, a katonáknak önállóan is képesnek kell lenniük meghozni a helyes döntést. A harmadik szempont, hogy a misszióba menő katonák ne csak a megélhetéshez szükséges anyagiakat lássa a küldetésben. Rendkívül fontosnak tartom úgy felkészíteni a katonát, hogy értesse meg: azzal, hogy részt vesz egy béketámogató műveletben, egyszersmind hozzájárul az adott országban élő embertársainak biztonságához, életkörülményeik javításához. Meg kell említenem az átfogó megközelítés fontosságát is. Tapasztalatom, hogy sokat beszélünk róla, de sokszor nem tudjuk, pontosan mit is jelent ez. Irakban és Bosznia-Hercegovinában szinte ugyanazzal a problémával szembesültem kiérkezésemkor: nem volt kapcsolatunk a helyi belbiztonságért felelős szervezetekkel. Márpedig hogyan tudom támogatni azt a szervezetet, amelynek még a telefonszámát sem ismerem? A törzstiszteket illetően pedig rendkívül fontos, hogy kapcsolatot tartsanak a nemzetközi civil szervezetekkel is. Az EUFOR törzsfőnökeként sokszor inkább diplomátánnak éreztem magam, mint katonának. Erre is fel kell készülnünk.

A katonával azzal, hogy részt vesz egy béketámogató műveletben, hozzájárul az adott országban élők biztonságához, életkörülményeik javításához.

– **Említtette a régi időköt. Gyakran szó esik az állomány fizikai alkalmasságáról, és ilyenkor sokszor azzal szembesülünk, hogy sokakban még mindig több évtizedes beidegződések munkáinak a katonák egészségi állapotát illetően.**

– Az 1980-as évek végén kezdtem meg szolgálatomat Lenti, ahol az a mondas járta: „Egy-két év Lenti helyrebillenti”. Akkoriban én magam is gyakran találkoztam potrohos és borvirágos orrú katonákkal: szinte mindenki dohányzott – egy időben jómagam is, de aztán szerencsére magamhoz tértem és abbahagytam – és az alkoholfogyasztás is gyakori volt. Úgy gondolom, ha valaki ma ellátogat bármelyik alakulathoz, vagy akár csak végigsétál a Honvédelmi Minisztérium folyosóin, egyből láthatja: ezek ma már egyáltalán nem jellemző dolgok. Eleve be sem kerülhetnek a honvédség kötelékébe azok, akik nem rendelkeznek jó fizikai állóképességgel, és erre a jövőben még nagyobb hangsúlyt fektetünk. Ez alól senki sem kivétel – éppen májusban tartottunk a tábornoki és főtisztú állomány részére is egy átfogó lövészetet és menetgyakorlatot Püspökszilágyon; ezt már a központ szervezte. A gyakorlat után több tábornok kolléga is felhívott, és megköszönte a munkánkat. Az embernek igénye van arra, hogy jól érezze magát, ennek pedig elengedhetetlen feltétele a megfelelő fizikai állóképesség. Aki pedig fizikailag jó állapotban, jó formában van, az szellemi szinten is jobban tud teljesíteni. A követelménytámasztás persze csak a dolgok egyik oldala – ezzel szorosan összefügg, hogy lehetőségeket kell teremteni a katonáknak arra, hogy rendszeresen sportoljanak és karbantartsák magukat a konkrét kiképzési feladatokon

A katonával azzal, hogy részt vesz egy béketámogató műveletben, hozzájárul az adott országban élők biztonságához, életkörülményeik javításához.

túlmenően is. Mindezeket túl, az egyesharcos kiképzésnek is kiemelt szerepet kell kapnia.

– **Miért?**

– Ha végigtekintünk a történelmen, látható: a korábbi évszázadokban az emberélet nem igazán számított. Felsorakozott egymással szemben két hadsereg, megindult a roham, az emberek pedig tömegével haltak meg a csatamezőn. A tömeghadseregek korában a dandárok, hadosztályok szintjén gondolkodott a hadvezetés, majd ahogy telt az idő, egyre inkább a minél kisebb veszteségek irányába kezdtünk el haladni. Ma pedig már teljében ebben a szememben kell gondolkodnunk: a missziókban is jellemzően megnövekedett a raj, illetve a szakasz szerepe. Vagyis nem a nagy csatákat kell megnyerni, a kis létszámú alegységek játsszák a főszerepet a katonai tevékenység során. És itt jön be a képbe az, amiről beszélünk: ahhoz, hogy ezek a kis alegységek sikeresen teljesíthessék a feladataikat, koncentrálni egyéni képességekre van szükség a katonáknál. Úgy gondolom, a küzdősportokban való jártasság például óriási előnyt jelent a műveletek végrehajtásánál.

– **Mit tart fontosnak a doktrína-kidolgozás és szabályzattervezés terén? Ez a terület kissé háttérbe szorult, sokan eleve idegenkednek tőle...**

– Általában azokat a szakterületeket nem tudjuk értékükön kezelni, amelyeket nem értünk pontosan. A doktrína fogalmával pontosan ez a prob-

léma: idegenkedünk tőle, mert valami pusztán elméleti, a való életől távoli dolgot értünk alatta. A jelenlegi doktrínafogalom a magyar katonai szaknyelvben a NATO-csatlakozást követően jelent meg. A doktrína a NATO-ban a „küldetés-orientált” vezetés része. Ez azt jelenti, hogy az előjáró alapelveket, irányelveket határozza meg a katonai törzsek, parancsnokságok számára, és az adott keretek között tág teret hagy a beosztottak kezdeményezésének, kreativitásának is. Ez a megközelítés teljesen ellentétes a hajdani szocialista tömeghadisereg „feladat-orientált” vezetési stílusával, amely részletesen előírta az alárendeltek feladatait, és nem tűrt eltérést attól. A doktrína valójában összekötő kapocs a védelempolitikai irányelvek és a katonai szabályzatok között, tehát a politikai szándék és a katonai végrehajtás közötti átmenet. A doktrínának valamennyi katonára számára készülnek, de célközönségüket elsősorban a csoportfőnökségek, katonai törzsek és parancsnokságok, katonai tanintézetek jelentik. A doktrínák célja az, hogy „egységesítsék” a katonai vezetők és a kidol-

Az MH-szintű sportversenyek – például a Mesterlövész Világkupa – megszervezése szintén kiképzési feladat, tehát a központra vár.

gozók gondolkodását, ugyanakkor viszonylag tág teret hagyjanak az egyéni kezdeményezésnek, a feladat-optimalizálásnak. A doktrína tehát nem „előíró” jellegű dokumentum, hanem „megengedő”: megmondja, hogy milyen keretek között szabad a mozgástér.

– Milyen konkrét feladatokra készülnek a következő időszakban?

– Mozgalmas időszak előtt állunk, rengeteg feladat vár ránk. A Nyitott Égbolt Szerződés keretén belül, júniusban, Grúziában hajtunk végre feladatot. Ez az egyik legjelentősebb bizalom- és biztonságerősítő intézkedés az európai biztonsági architektúra szempontjából. Magyarország, Kanadával közösen, a szerződés egyik letéteményese. A dokumentumban foglaltak ellenőrzése fegyverzet-ellenőri szakfeladat. A kiképzés-felkészítés területén hangsúlyozni kell a Kapcsolt Erők Kezdeményezéséből (CFI) adódó feladatok végrehajtását, amely a partnerek bevonását célozza hazai rendezvényeinken. 2014-ben egyik fő feladatunk a V4 EU Harccsoport felkészítése abból a célból, hogy 2016-tól alkalmas legyen műveleti feladatok végrehajtására. A másik fő feladatot az őszi zászlóalj-harccsoport gyakorlatra történő felkészítés jelenti. De az augusztusi tisztavatás megszervezése, az önkéntes műveleti tartalékosok alapkiképzésének átalakítása, az MH-szintű sportversenyek – Úszó Erőd, Mesterlövész Világkupa – megszervezése szintén kiképzési feladat. Ami a szabályzatfejlesztést illeti, előttünk áll az új szolgálati szabályzat kiadása, valamint az alaki szabályzat módosítása. Megemlítem még a tapasztalat-feldolgozás területén előttünk álló feladatokat is: az MH Központi Tapasztalat-adatbázis további fejlesztését, vagy a nemzeti részvételt a V4 EU Harccsoport tapasztalat-feldolgozó munkájában. Végül, de nem utolsósorban dolgozunk egy tudományos kutatóhely kialakításán. Hosszabb távon azt szeretném elérni, hogy úgy tekintsünk a Kiképzési és Doktrinális Központra, mint a Magyar Honvédség fejlődésének, átalakulásának motorjára.

Draveczki-Ury Ádám

A tábornoki és főtisztai állomány májusi, püspökszilágyi éleslövését, illetve menetgyakorlatát az MH Kiképzési és Doktrinális Központ szervezte.

MEGNYITOTTUNK:
shop.hmzrinyi.hu

HM ZRÍNYI
TÁRSASÁGI ÉS KOMMUNIKÁCIÓS
SZERZŐDÉS KEZELÉSI KÖZPONT KFT.

Zrínyi Kiadó - HM Zrínyi Nonprofit Kft.

1087 Budapest, Kerepesi út 29/B.
Nyitva tartás:
hétfő - péntek 8.00 - 15.30.
Győr Edina
Tel. 06 1 459 5373; 06 30 578 1048
E-mail: gyoredina@armedia.hu,
Magyar Renáta
Tel.: 06 1 459 5319; 06 30 632 7605
E-mail: magyarrenata@armedia.hu

Összhaderőnemi tavasz

AZ ÁTTÖRÉS 50 NAPJA

ÓRIÁSI SÁTORTÁBOR ÚJMAJORBAN, MAJDNEM HÁROMSZÁZ KÜLÖNBÖZŐ TECHNIKAI ESZKÖZ ÉS 1 500 KATONA, TIZENHÉT KATONAI SZERVEZET, CREVAL-ELLENŐRZÉS, ÉS RENGETEG KISEBB-NAGYOBB GYAKORLAT: DIÓHÉJBAN ÍGY LEHETNE ÖSSZEJEZNI A HONVÉDSÉG IDEI LEGNAGYOBB SZABÁSÚ, 50 NAPON ÁT TARTÓ TAVASZI ÁTTÖRÉS 2014 ELNEVEZÉSŰ GYAKORLATSOROZATÁT.

A tavalyi kedvező tapasztalatokból kiindulva a Tavasz Áttörés 2014 tervezői úgy gondolták: idén is követik a viszonylag frissen vágott hadi-ösvényt, és olyan komplex, egymással összefüggő, és részben egymásra épülő gyakorlatsorozatot állítanak a Veszprém megyében elterülő gyakorlóterek „szín-

padára”, amely nemcsak gazdaságos, de összecsiszolja, összekovácsolja egymással a különböző szaktudással rendelkező katonai egységeket és fegyvernemeket is. Tiszta haszon az ilyesmi, írhatjuk, hiszen a modern harcászatban már alapkövetelmény a gyors és pontos együttműködés. Helikopterek szállíta-

nak kisebb lövész-alegységeket, műszaki mozognak együtt páncéloscsoportokkal, miközben pár száz méterrel feljebb a légiérő tevékenykedik. Az előre-tolt repülésirányítók pedig nemcsak Gripeneket, hanem akár tüzérségi eszközöket is irányíthatnak. Nos, ezúttal nem a forgószárnyasokon volt a hangsúly, de azért számos technikai eszköz és fegyvernem képviselői mellett megfordultak azok is a Bakony felett. Sőt, még a

MAGYAR HONVÉD

Évtizedekre visszagondolva, korábban nem törekedtünk arra, hogy ezt a fajta komplexitást ilyen rövid időbe sűrítve érijük el. De most a lehető legtermékenyebben, tartalommal megtöltve kellett kihasználnunk a gyakorlóterén töltött időt. (Horváth Gábor dandártábornok)

hadihajósok és a tüzérszerek is képviseltették magukat, akik – mintegy a sorozat felvezetéseként – éleslövészettel tesztelték saját képességeiket.

Ha megpróbálnánk valahogyan feltérképezni a gyakorlatsorozat első látásra egymásra épülő és egymásba szőtt, különböző nagyságú pókhálókhöz ha-

sonlító rendszerét, akkor három nagyobb egységet kellene szétválasztanunk. Az első egység az összekovácsoltság szintjének mérése volt, az MH 25. Klapka György Lövészdandárra, illetve az MH 25/88. Könnyű Vegyes Zászlóaljra épülő első lövész-zászlóalj-harcsoport század-, majd zászlóaljszintű, éleslövészettel egybekötött harcászati gyakorlatán. A különféle képességek összehangolása ugyanis – magyarázta Horváth Gábor dandártábornok, a tatabányai dandár parancsnoka, egyben a gyakorlat igazgatója – alapvető fontosságú. A legtöbb mozzanatot pedig csakis a gyakorlóterén, több nap alatt lehet úgy begyakorolni, hogy az mindenkinek a vérévé váljon. Ezt az első fázist a D-20-as ágyútárcák vízlövése, majd először kisebb,

később nagyobb éleslövészeti feladatok jellemezték, s ezekben T-72-es harckocsik ugyanúgy részt vettek, mint a páncéltörő rakétások, és 82 milliméteres aknavetők.

A második nagyobb fázis a zászlóalj-harcsoport éleslövészet nélküli (de a tálat és az ellenséges erő imitációjával, illetve a légiérő aktív tevékenységével végrehajtott) harcászati ellenőrzése (CREVAL – Combat Readiness Evaluation) volt, amely eredményesen zárult. Ennek során az első fázisban összekovácsolt zászlóalj-harcsoport klasszikus országvédelmi feladatokat szimulált, amelyek az utóbbi időben nem voltak hangsúlyosan előtérben.

Végezetül a gyakorlat harmadik nagyobb része már egészen más jellegű fel-

MAGYAR HONVÉD

Odáig rendben van, hogy az időjárás a katona egyik legjobb barátja, de Yvette-nek azért garantáltan nem fog senki köszönőlevelet küldözgetni. A fenti névre keresztelt mediterrán ciklon óriási esővel és orkánerejű széllel látogatta meg a gyakorlatot, s emiatt azt egy időre meg is kellett szakítani. A technikai eszközöket ugyanis a sátorábor védelmére vissza kellett rendelni az újmajori bázisra. Miután pedig Yvette elvonult, hirtelen beköszöntött a harminc Celsius-fokos nyár – természetesen zivatarral tarkítva.

adatot szabott a honvédekre: a békefenntartói tevékenység gyakorlását, hiszen a tatai dandár adja a KFOR-kontingens 11. váltását, és a Koszovóba induló állománynak zárógyakorlaton kellett számot adnia szakmai felkészültségéről. A fentebb ecsettelt három rész persze csak a gyakorlatsorozat alapja. Erre a vázra épült aztán számtalan kisebb és nagyobb módszertani és rendszerszintű gyakorlat. Ilyen volt például az összhaderőnemi szinten végrehajtott célfelderítési és célkezelési gyakorlat, vagy ép-

pen a tüzérfelderítő rendszergyakorlata. A Tavaszai Áttörés 2014 részét képezte a Bibor Sugár 2014 elnevezésű atom-, biológiai és vegyvédelmi (ABV) gyakorlat is, de megtalálhattuk a kínálatban a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtu-

dományi és Honvédtisztképző Kara végzős hallgatóinak vizsgalövését is. Közben Újdörögdön folytatódott a szintén tavaly megkezdett Harcos Program gyalogostanfolyam, amelynek keretében az MH 34. Bercsényi László Különleges Műveleti Zászlóalj katonái tartottak egy hónapos kiképzést olyan bajtársaiknak, akik amúgy nem harcoló alakulatnál szolgálnak. A cél: ne vesszen kárba a műveleti területen felhalmozódott tapasztalat.

mezőn hagyott átjárón a lövészszakasz visszavonult, majd a harcokszakaszal megerősített páncélelhárító tartalék elfoglalta a tüzelőállásokat, és megkezdte az ellenség megsemmisítését. Mindez igen pontos időzítést igényelt, mert egyáltalán nem mindegy, hogy a tűzszakaszra mikor rendelik ki a páncéltörőalegységet és a harcokocsikat. Miként az is lényeges, hogy a műszaki záróosztag mikor hagyja el az aknásfított területet. A páncélelhárító osztály egyébként BRDM-2-es harcjárművek Konkurszrakétaival vette fel a harcot az „ellenség” harcokocsikkal.

A sok látványos és hasznos gyakorlat közül kiemelkedett a tatai dandár és az MH 5. Bocskai István Lövészdandár kijelölt erői által közösen megtartott páncélelhárító tartalék–mozgó záróosztag gyakorlat. Különlegességét az adta, hogy e hadmozdulat gyakorlására a Magyar Honvédségben több mint tíz esztendője nem volt példa. Az elképzelt forgatókönyv szerint a dandárparancsnok azért rendelte el a páncélelhárító tartalék bevetését, mert az ellenség harokocsik támadásba lendültek. A terepszakaszon először biztosító lövészszakasz jelent meg, majd a mozgó záróosztag aknamezőt telepített. Az akna-

mindent egybevetve, a hajmáskéri vasútállomáson régen lehetett akkora forgalmat látni, mint idén tavasszal. Először a Várpalota Challenge 2014, holland vezetésű gyakorlat technikai jöttek-mettek, majd pedig a Magyar Honvédség vonatai kigyóztak be, néhány héttel később pedig ki az állomásról. A lövések zajára néhány nap elteltével már senki sem kapta fel a fejét, a Gripen-vadászgépek szintje folyamatos hajtóműhangjai pedig meggyezerte megszokottá váltak.

A Tavaszai Áttörés 2014 keretében végrehajtottunk egy sor olyan gyakorlatot, amelyek sem a tatai dandár, sem más alegységek felkészítésében nem szerepeltek már régóta. Ez a hagyományos harcászati elvek alapján végrehajtott gyakorlatsorozat jól bizonyította azt, hogy katonáink a mai napig is képesek a megfelelő elméleti tudást a gyakorlatban alkalmazni. Az egymásra épülő gyakorlatsorozatok nagy előnye, hogy az egyes fegyvernemek és haderőnemek megtanulnak együttműködni egymással, ami a korszerű hadműveleti követelmények miatt nagyon fontos tényező. A jövőben is ilyen metódus alapján szeretnénk megtervezni nagyobb hadgyakorlatainkat. (Fucsku Sándor vezérőrnagy, az MH ÖHP parancsnoka)

A világtörténelem legnagyobb partraszállása

KÉTESÉLYES GYŐZELEM

HIGGYE EL LANG, A PARTRASZÁLLÁS ELSŐ HUSZONNÉGY ÓRÁJA DÖNTŐ LESZ... NÉMETORSZÁG SORSA AKKOR DŐL EL... A SZÖVETSÉGESEKNEK IS, A NÉMETEKNEK IS AZ LESZ A LEGHOSSZABB NAP – MONDTA 1944. ÁPRILIS 22-ÉN ERWIN ROMMEL TÁBORNAGY SEGÉDTISZTJÉNEK, AZ ATLANTI FAL ERŐDÍTMÉNYEIT ELLENŐRZŐ SZEMLEÚJTJÁN. A SIVATAGI RÓKA, BÁR NEM SEJTETTE SEM AZ IDŐPONTOT, SEM A HELYSZÍNT, A JÖVŐBE LÁTOTT. A 46 NAP MÚLVA FELVIRRADÓ HAJNAL SOK ÁLDOZAT ÁRÁN, DE MEGHOZTA A SORSDÖNTŐ VÁLTOZÁSOKAT.

A nyugat-európai partraszállásról szóló döntést a szövetséges hatalmak vezetői 1943 januárjában, casablancai tanácskozásukon hozták meg. Joszif Sztálin már régóta követelte, hogy a szovjet Vörös Hadseregre háruljon a második front megnyitásával, ezzel rákényszerítve Hitlert, hogy a Franciaországot megszálló csapatait egészítse ki a keleti frontról kivont, harcokban edzett alakulataival.

Az előkészítés 18 hónapig tartott és a hadviselés, valamint a haditechnika szá-

Rommel tábornagy szemléje a „megerősített” partszakaszon.

Az Atlanti Fal bunkerjeinek tüzerei telefonon kapták meg a lövelemeket.

mos területét érintette. Soha még a hadtörténelem során nem kapott ennyire fontos szerepet a logisztika, hiszen nemcsak a katonák szállításáról, de az utánpótlás napi biztosításáról is gondoskodni kellett. A felkészülés időszakában kapott egyre nagyobb szerepet az ejtőernyős-kiképzés Angliában és az Egyesült Államokban, mivel a stratégiák elképzeléseiben közel 20 ezer katona éjszakai harci ugrása jelentette a hadművelet kezdetét.

A tervek szerint az ejtőernyősöket a hajókon a francia partokhoz szállított gyalogság követte volna, így a tervezőszaklatokon megszülettek a lecsapható orru partraszálló bárkák rajzai. Az első lépcsőben partot érőket – közülük számítottak a legtöbb áldozatra – követték majd a hajókról a bárkákba átszálló

Az amerikai ejtőernyősök mohikán-frizurája stílus teremtett.

társaik, több mint 100 000 katona.

Nem elég csak a hídfőállásokat elfoglalni, azok megtartásához és a szárazföld belsejébe történő kitöréshez nehézfegyverek, harcokosik, lövegek kellenek, amelyeket már csak egy arra alkalmas kikötőben lehet a partra tenni. És ha nem tervezed egy „igazi” hagyományos kikötő elfoglalását – mivel azok jól védhetők – építened

kell egy elemekből összerakható mobil kikötőt, ahonnan a hadianyag a partra gördülhet.

KÉMEK HÁBORÚJA

Mindez természetesen nem maradhatott titokban a németek előtt sem, akik Franciaország 1940-es megszállása óta tudták: előbb-utóbb szembetalálják majd magukat a La Manche csatornán átkelő szövetséges armadáival.

A legtöbb fejtörést számukra a partraszállás várható helyszíne okozta, hiszen nem védekeztek a csatorna teljes hosszában. A hadmérnökeik által megtervezett Atlanti Fal – neve ellenére – nem volt megoldás a fenyegető veszélyre. Felépültek ugyan egyes részei, de összefüggő láncolatot soha nem alkotott a vasbetonból és acélból megálmodott rendszer.

A német hadvezetés tisztában volt azal, hogy mindössze két partszakaszban gondolkozhatnak a szövetségesek hadvezérei: az egyik Pas de Calais, a másik Normandia. Pas de Calais közel van, szemben az angol partokkal, viszont erős védelme van. Normandia távolabb esik az angol kikötőtől, viszont a védelme nem olyan erős, csak Rommel tábornagy kinevezése óta kapott a csatorna partja – ma úgy mondanánk improvizált – kiegészítő védelmi berendezéseket, a dagály által elfedett faakadályokat, tetejükön tányérakkal, vagy a várható légideszant tagjainak landolási zónában létrehozott mocsaras elárastásokkal.

A szövetségesek mindent megtettek, hogy Calais térségére „tereljék” a gyantút. Létrehoztak Patton tábornok ve-

tésével egy fantomhadserget: ennek nem voltak katonái, de voltak füves repülőterei furnér repülőgépekkel, kikötői fából készült hajókkal, és voltak felfújható tankjai, amelyeket másnap reggel már mindig máshol rögzítettek a kíváncsi német felderítőgépek kamerái. Természetesen sűrű rádióforgalmazás is segítette a megtevesztést, ahol nem létező alakulatok valós rádiósai adták, vették a híreket reggeltől estig.

Lebukásuk esetén a kémeik legtöbb- ször két lehetőség közül választhattak: kötél vagy „visszafordítás”, azaz kettős ügynökként szolgálni az új megbízókat. Az Angliában elfogott német ügynökök közül többen is a második megoldást választották, így folyamatosan továbbították az Abwehr rádiósainak a Pas de Calais térségére vonatkozó hamis információkat.

Hitler is szeretett volna meggyőződni a német felderítés adatainak hitelességéről, így hívatta kedvenc asztrológusát, és a csillagjós is megerősítette a szövetségesek szeméből, Calais irányába érkezését.

HÁBORÚS JÁTÉKOK

1944 elejére befejeződött a hadművelet előkészítése. A szövetségesek főparancsnokának Eisenhower nevezte ki Rooseveltnél, az Overlord fedőnévű

A felfújható tankok minden reggel máshol voltak.

Howart kétlélű Sherman-je.

hadművelet vezetője pedig El Alamein hőse, Montgomery tábornagy lett. Hihetetlen erő, közel 3 millió katona, 20 ezer repülőgép, továbbá több mint 6000 kereskedelmi és hadihajó várta a D-napot.

A hadművelet tervezésekor Monty 90 kilométeres partszakaszt jelölt ki, melyet öt zónára osztott, kódnevek alapján az amerikaiaknak az Utah és Omaha jutott, a britek és kanadaiak Caen városától északra a Gold, Juno és Sword térségében lépnek majd francia földre.

A hajnalban kezdődő partraszállás helyszínét az éjjel ledobott amerikai és brit ejtőernyősöknek kell biztosítani, megakadályozva a németek – főleg a páncélosok – térségbe érkezését.

A harcok terén is lehetőséget kaptak az angolszász mérnökök. Percy Hobart vezérőrnagy irányításával a Sherman tank számos átépített változatát állították csatasorba. Legismertebb az „úszó” harckocsi volt, amelynek vászon oldalfalát felhúzza – elméletileg – több méteres vízben is haladhatott. Volt lángszórós változat, ön maga elé fémhálóból vagy fából utat építő verzió, vagy aknamentesítésként láncokkal maga előtt a terepet csapkodó „Rák”. Ismerve Normandia sövényekkel szabdalt vidékét, elkészítették a növényeket szagátására szolgáló fémfogás bulldózer is.

BALSZERENCÉS KEZDTE

Az apály-dagály jelenség miatt minden hónapban csak egy-egy „időablak” adott lehetőséget a csatára viszonylag biztonságos áthajózására. Ahogy múlt az idő, egyre növekedett a várakozás feszültsége is a sátortáborokban betetésre váró katonákban. Hárommillió ember élt az angol városok mellett sátrakban, számos összetűzésre alkalmat adva a helybeliekkel, hiszen a lányokat könnyű volt az amerikai nejlonharis-

nyával elcsábítani, amit persze nehezen toleráltak a helybeli férfiak. Ahogy a korabeli mondás tartja: Az amerikaiak túlképzettek, túltápláltak, csak a csatornán nincsenek még túl.

A partraszállás helye és időpontja a szövetségesek legféltebb titka volt, akik mindezt tudták, ők voltak a BIGOT minősítésűek (a kód a gibraltári postaküldemények megfordítása To Gib...) Ők kiemelt védelmet kaptak, ezért volt tragikus esemény, amikor egy dél-angliai partraszállási gyakorlat során német torpedórombolók csaptak le a hajórajra, és a több száz eltűnt katona között egy tuca BIGOT is volt. Amíg nem találták meg a 12 holttestet, nem lehetett biztosak benne, nem esett-e fogságba valamelyikük.

Az éberség próbájaként az angol titkosszolgálat tisztjei kihallgatták a Telegraph újság keresztretjévkészítőjét is, aki május elején megfajtendőként megadta az OVERLORD, UTAH, OMAHA ÉS MULBERRY szavakat; az utóbbi a mesterséges kikötő fedőneve volt. Szerencsére ennek nem lett következménye – elhitték, hogy véletlen volt –, de több ittasan fecsegő katonatiszt kapott repülőjegyet Washingtonba, ahol lefokozás után a cellájában volt ideje elgondolkozni.

LET'S GO!

Az időjárás nem könnyítette meg a főparancsnok dolgát. A június elejére tervezett időpontot a térségben uralkodó ciklon miatt többször is halasztották, hiszen a szél és a tízméteres hullámok között nem tudtak volna partot érni a bár-

kák. És mivel a hajókat jóval hamarabb útnak kell indítani, így katonák ezrei keringtek minden halasztkör a La Manche csatorna vizén hánkyolódó hajókban, viszontlátva a reggeli, sőt az előző napi vacsorát is.

A rossz idő viszont megnyugtatta a németeket, Rommel is hazautazott felesége születésnapjára, mondván: ilyen időben istenkísértés lenne nekivágni a csatornának.

A meteorológusok végre a győzelem szikrányi reményét tették le Eisenhower asztalára. A jelentés június 6-án reggelre némi javulást ígért! A tábornok ki-

kérve helyettesei – sokszor ellentmondó – véleményét, meghozta a nehéz döntést: Let's go! Induljunk!

UGRÁS A SÖTÉTBÉ

Az angol repülőterekről 18 000 amerikai és brit ejtőernyős indult útnak június 5-én délután. Eisenhower a 101-esek egyik alakulatát személyesen kereste fel a gépbe szállás előtt. A hajukat indián fazonra vágatott ejtőernyősök megnyugtatták a főparancsnokot: Ne aggódjon, megcsináljuk!

Akinek megadta a sors, meg is tette, de sajnos az éjszakai földet érés a legtöbb helyen tragikusan végződött. A német légvédelmi ágyúk lövedékei között a leszállási zónákat kereső C-47-esek pilótái sokszor nem találták meg a kijelölt zónákat, „vakon” ugratták ki a 101-es és 82-es légideszant-hadosztály katonáit. Persze, ha már égett a gép, nem is maradt más lehetőség...

Sokan az elárasztott mocsaras réteken vesztették életüket, a legszörnyűbb halál a Sainte mere Eglise főterére érkező amerikaiakra várt, akik közül többen a bombázástól kigyulladásba zuhantak, vagy fennakadtak a tér fán, esélyt sem kapva az odaözönlő németektől. A tér ma is a halott ejtőernyősökről van elnevezve...

Amikor még senki nem tudta, mit hoz a holnap. Eisenhower gépbe szállás előtt búcsúzik a Vijjogó Sasoktól.

A 6. brit légideszant-hadosztály katonái szerencsésebbek voltak, vonatott vitorlázógépeik 50 méteres pontossággal landoltak az Orne folyó hídjai mellett. A német őrséget lefegyverezve már csak a hajnalban partra szállt felmentőiket kellett bevárniuk. A Lord Lovat által – kordnadrágban, garbóban, vadászpuskával – vezetett katonák Bill Millin skót dudájának hangjai mellett érkeztek az alakulat jelvényéről ma már Pegazus hídnak nevezett átkelőhöz.

VÉRÉS OMAHA

A német őrszemek a hajnali ködben fedezték fel a közelgő armadát a csatorna vizén. Tüzérségi előkészítésként a hadjágyúk százaai ontották a gránátokat a

kaszhoz közelítő bárkák katonáinak Spielberg a Ryan közlegény megmentése című film kezdő képsoraival állított emléket. A bárkák lecsapódó orrából a vízbe gázolók között gazdagon aratott a halál, a német géppuskák tüzeiben el-esettek százainak vére festette pirosra a hullámokat. Itt a helyzet olyan tragikus alakult, hogy a veszteségeket látva az AUGUSTA cirkálón a harcot figyelő Bradley tábornok már mérlegelte a katonák kimentését. A part menti homokdűnék között menedéket kereső katonákat parancsnokuk csak úgy tudta meggyőzni, hogy így szolt hozzájuk: Itt a parton csak kétféle katona van, aki már meghalt, és aki meg fog halni! Menjünk innen!

A személyes bátorság és a katonasze-

A logisztikusok diadala: a partraszállás másnapján már nem volt hadianyagban hiány.

partra. Alig ült el a becsapódások füstje, megjelentek a szürke vízen a partraszálló bárkák. Az öt partszakasz közül az Utah és az Omaha partra indulók húzták aznap a sorstól a fekete golyót. Az Utah parton a Pointe du Hoc-nál 80 méteres sziklafalat kellett megmászni a Rangereknek, a zászlóalj 270 katonája halt meg a semmiért, az elfoglalt bunkerekben nem voltak ágyúk...

Igaz lett Rommel jóslata, az első 24 óra sorsdöntő volt. Estére megszállt a Pointe du Hoc-nál 80 méteres sziklafalat kellett megmászni a Rangereknek, a zászlóalj 270 katonája halt meg a semmiért, az elfoglalt bunkerekben nem voltak ágyúk...

Ronald Reagan 1984-ben avatta fel a Rangerek emlékművét a Pointe du Hoc tetején.

mászó harckocsi csak az ő engedélyével indulhattak volna a védők támogatására, így mindez csak megkésve történhetett meg. A partraszállást elhúzó harcok követék, Párizs csak augusztus 25-én szabadult fel.

ELNÖKI TISZTELGÉS

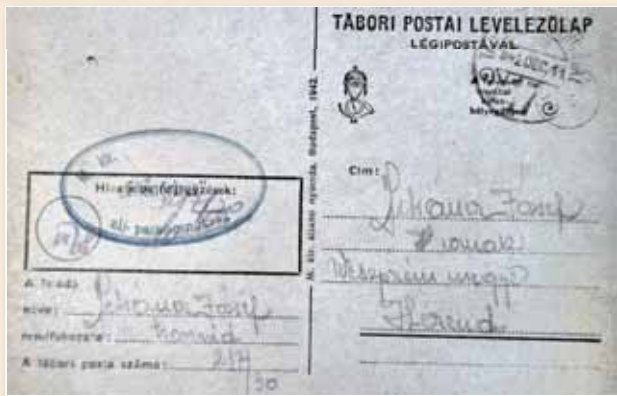
A D-nap évfordulói mindig jelentős eseménynek számítanak a világ vezető politikusainak életében. A Rangerek emlékművét Ronald Reagan avatta fel a Pointe du Hoc-nál; 1994-ben Clinton, 2004-ben G. W. Bush elnök rótt a kegyeletét a normandiai temetőben. 2014-ben a tervek szerint Obama amerikai és Hollande francia elnök közösen emlékezik a 70 évvel ezelőtti napra. Tíz évvel ezelőtől meg 5000 veterán hoztak át a tengerentúlról egykori harcaik színhelyére, a 65. évfordulón már csak kétszázan voltak. A háborút „békéje oldja az emlékezés”, amely az utókorra marad.

HÁLA ISTENNEK, MÉG ÉLEK...

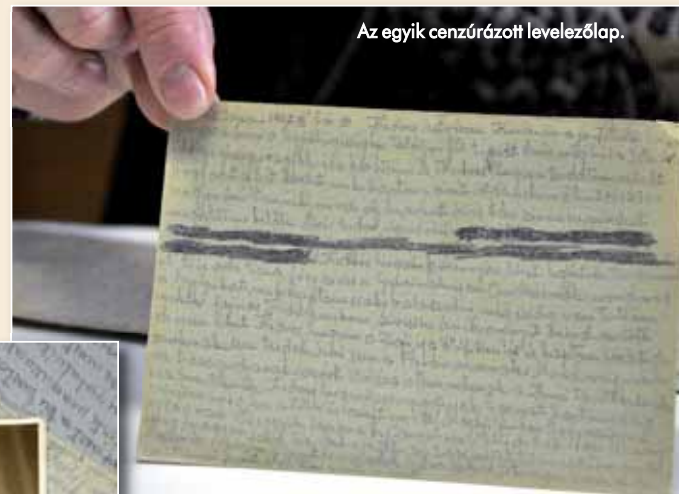
DON-KANYAR. MINT VALAMI SÖTÉT KAPSZULA, RENGETEG MINDENT SÚRÍT ÖSSZE ÉS FOGLAL MAGÁBAN EZ A KÉT SZÓ. HÁBORÚT, KILÁTÁSTALAN KÜZDELMET, HŐSIES MAGYAR HELYTÁLLÁST, FAGYOT ÉS HALÁLT. VAK REMÉNYSÉGBEN ÉS RÉMÜLETBEN ÉLŐ HÁTORSZÁGOT. SZÁMTALANSZOR HALLOTT, VALAMINT MÉG SOHA EL NEM MESÉLT TÖRTÉNETEKET, AMELYEK HETVEN ÉV MÚLTÁN IS OLYAN ÉLÉNKEN LOBOGNAK, MINT A JANUÁRI EMLÉKTŰZ A PÁKOZD-MÉSZEGHEGYI DONI EMLÉKKÁPOLNA ELŐTT.

Ilyen el nem mesélt história a 217/30-as iktatószámú. Herendre érkezett tábori képeslapok rejtette történet is, Scháner József honvéd írónakról, aki sok bajtársával egyetemben valahol a Don-kanyarban nyugszik. Valahol.

Scháner József unokahúga, Rieth Ignáczné, alig több mint tízévesen gyakran szaladt ki a postás elé, érkezett-e lap a frontról? Mint meséli, nagybátyja általában hetente, de kéthetenként biztosan írt. Az 1917-ben született katona, tíz falubéli bajtársával együtt, a 2. magyar királyi honvéd gyalogezreddel indult a frontra. Mindössze hat elemit végeztek, de Jóska kiemelkedett közülük szép írásával. Mielőtt elindultak volna, már tud-

ták, hogy postájukat erősen cenzúrázni fogják. Így tehát az itthon maradtakkal megalkották a szavak titkos rendszerét, amelyekről következtetni lehetett a valódi helyzetre. Ilyen kettős jelentésű szavak voltak például a templomi énekek kezdősorai – hiszen a honvéd írnok templomi kórusban is énekelte. Ezért néhol egy mondat mai tudásunkkal teljesen értelmezhetetlen. A tábori lapok zömmel a vátollétról, a család iránti szeretetről, a vágyakozásról és – persze kódolva – a nyomorról, az éhezéstről, az embertelen körülményekről adnak hírt. Rendben megérkeznek a hazulról küldött levelek,

Az egyik cenzúrázott levelezőlap.

a kisebb csomagok, bennük például kockacukor, hogy ne legyen még keserűbb a katonakávé. „Hála Istennek, még élek...” – szól az egyik lap első sora. 1942 végén Scháner József egy helyütt azt írja: otthonról három csomagot, előjáróitól pedig ígéretet kapott arra, hogy 1943 húsvétján hazamehet szabadságra. Hiába várták.

– Amikor édesanyám megtudta, hogy a környező városokban valaki hazatért a frontról, azonnal felkerekedett. Hátha tud valamit az ott történetekről – meséli Rieth Ignáczné. Nagy-

bátyja sorsát is ilyen visszatért szemtanúk beszámolója alapján lehetett nagyjából rekonstruálni. 1943. január 13-án, az áttörés első napján, Scháner József honvéd, mint írnok, magas rangú katonatisztekkel együtt egy bunkerben tartózkodott. Sokan kisebb fedezékekbe tudtak menekülni a harcok sikertámadása előtt, amelyek gyakorlatilag a földdel teték egyenlővé a bunkert. Isteni csoda lenne, ha túlélte volna, vélték a szemtanúk.

– Édesanyám születésnapját január 13-án ünnepeltük. Másnap reggel – amikor még senki sem tudta, mi történt – felébredt, és azt mondta: nagyon rossz érzésem van. Azt álmodtam, hogy nem várhatunk több lapot a testvéremtől – emlékszik vissza Rieth Ignáczné a leginkább megfoghatatlan és mégis a legbiztosabb híradásra. A tábori lapokat a család az asztalon, egy dobozban őrizte. Számtalanszor olvasták azokat, majd generációról generációra öröklődtek.

– Édesanyám azt kérte: ha meghal, a tábori lapokat temessük el vele a koporsójába. Azt feleltem: ezt az egy kívánságát nem teljesíthetem, a lapoknak fenn kell maradniuk – mondja Scháner József honvéd unokahúga. A tábori levelezőlapokat a családtagok egyenlően elosztották maguk között, és megállapodtak abban, hogy a múlt kis cenzúrázott emlékeit továbbadják fiaiknak, leányaiknak. Hogy sose feledjék el azt, a Don-kanyarba indult tíz herendi katona közül csak hárman tértek haza.

„Kedves Húgom, szerető szívvel gondol Rád édes testvérbátyád a messzemessze szép hazámtól távol, valahol Oroszországból. Ha elmész szórakozni bárhová is, ne feledd meg arról, hogy van neked a messze távolban egy bátyád is. (...) Egy vigasztaló üdvözet, a mi drága Szüleinknek, akik minket keserű kínok között felneveltek. (...) Írjal ez után is nekem, a Jóisten szépen meg fog hálálni érte. (...) Egy kis madár nem száll messze a fészektől, egy hű szív nem kívánczik távozni a szüleitől. De ha mégis elmegy, hamar visszavezérlí a vágy, mert mégiscsak azok mellett a legszebb a boldogság. Ha valamiért fáj is a szíved és a lelked vérzik, a Jóisten majd megvigasztal téged. Hazafias tisztelettel és testvéri szeretettel: Jóska”

A szövetségi rendszerek kialakulása

A német haderő felvonulása 1914-ben a Brandenburgi Kapunál.

EURÓPA FEGYVERBEN

A 20. SZÁZAD ELEJÉRE NYILVÁNVALÓVÁ VÁLTAK AZ EURÓPAI HATALMAK KÖZÖTTI ÉRDEKELLENTEK A GYARMATOSÍTÁS, ILLETVE A BALKÁN-FÉLSZIGETEN KELETKEZETT HATALMI ÚR BETÖLTÉSÉNEK KÉRDÉSÉBEN. A TÖRÉSVONALAK MENTÉN KÉT NAGY KATONAI TÖMB ALAKULT KI, S EZEK TAGJAI ELTÉRŐ MÓDON KÉPZELTÉK EL A VILÁG ÚJRAFELOSZTÁSÁT. A HÁBORÚ KITÖRÉSE CSAK IDŐ KÉRDÉSE VOLT.

A német egység kikiáltása (1871. január 18.) után Otto von Bismarck célja Franciaország elszigetelése volt, ami sikerült is az 1873-ban megkötött orosz-osztrák–német paktummal, azaz a három császár szövetségével. A „vaskancellár” ezzel megakadályozta, hogy a sedani vereség miatt bosszúszomjas franciák egy németellenes koalíciót hozzanak létre a krími háborút (1853–1856) követően az európai vezető szerepét elvesztő Oroszország, illetve a kőniggrázi vesztés, Ausztria (akkor már Osztrák–Magyar Monarchia) bevonásával.

A három császár szövetsége azonban szerfölött ingatag lábakon állt, hiszen a Balkánon a meggyengült Oszmán Birodalom helyére pályázó Monarchia és Oroszország között komoly érdekellet fészült. Nem véletlen tehát, hogy Né-

metország és a Monarchia hamarosan még szorosabba fűzte kapcsolatait: 1879. október 7-én titokban megkötötték a kettős szövetséget, amelyben a felek arra kötelezték magukat, hogy Oroszország támadása esetén katonai erővel támogatják egymást, a Monarchia pedig semlegességet ígért, ha a németek és a franciák között háborúig fajulnának a dolgok.

A sedani sokk után Franciaország a gyarmatok felé fordult: előbb csapatokat tettek partra Tunéziában, majd 1881 májusában a megszállás szentesítésére kényszerítették a tuniszi bejt. Mindezzel azonban váratlanul új életet leheltek a három császár szövetségébe: Németország, Oroszország és a Monarchia 1881. június 18-án megújította a paktumot, s kölcsönös semlegességi kötelezettséget vállalt arra az esetre, ha bármelyikük hábo-

rúba keveredne egy negyedik hatalommal. Ez lényegében Szentpétervár és Bécs semlegességét jelentette egy esetleges német–francia háborúban. Az oroszellenes kettős szövetség természetesen továbbra is fennmaradt; sőt, 1882. május 20-án, Olaszország csatlakozásával hármas szövetséggé bővült. Franciaország elszigeteltsége ezzel nyomasztóbbá vált, mint valaha.

HÁRMAS SZÖVETSÉG, KIS HIBÁVAL

Olaszországnak ugyanakkor területi vitái voltak egyik újdonsült szövetségésével, az Osztrák–Magyar Monarchiával. Róma meg akarta szerezni ellenlábásától az olaszok lakta Dél-Tirolt és a Trieszti-öböl környékét, sőt, még messzebbre tekintettek: az Adriai-tenger

partvidékére, illetve a Balkán egyes részeire is szemet vetettek, e terveikkel pedig szintén a Monarchia érdekeit keresztelték. A németek számára azonban kapóra jött az olasz csatlakozás, Bismarck ugyanis azzal számolt, hogy a francia erők jelentős részét új szövetségessel kötheti le. A „vaskancellár” emellett a kínálózó alkalmat ki akarta használni a Monarchia és Olaszország viszonyának javítására is. Úgy vélte, ha sikerül a két rivális hatalmat kibékíteni, Ausztria–Magyarország nagyobb erővel fordulhat a mind aktívabb Oroszország ellen, amellyel szemben a szövetség erejének növelését mindennél fontosabbnak tartotta.

A három állam által kötött megállapodás kimondta, hogy ha Franciaország háborút indítana Olaszország vagy Németország ellen, a szövetség tagjai katonai segítséget nyújtanak az agressziót elszenvető félnek. Amennyiben pedig a szerződő felek valamelyike kényszerülne hadüzenetre – mert például más hatalom fenyegetné biztonságát – a többiek jóindulatú semlegességet tanúsítanak, fenntartva maguknak a jogot, hogy szövetségeseikkel közösséget vállalva belépjenek a háborúba.

A három ország azt is kijelentette,

A kormányos távozik. Az angol karikatúrán a hajókorlátnak támaszkodó II. Vilmos német császár figyeli az általa elmozdított Bismarck kancellárt.

hogy megállapodásuk nem irányul Anglia ellen. Ez elsősorban Olaszország számára bírt jelentőséggel, hiszen a Földközi-tenger hadászati fontosságú pontjai – Gibraltár, Málta, a Szeuici-csatorna – angol fennhatóság alatt álltak, s flottájuk is lényegesen erősebb volt az olaszokénál. Ebben a formájában az angolok számára is tartogatott előnyöket a szerződés, hiszen ekkortájt a gyarmatokért vívott küzdelem kiélezte az angol–francia ellentéteket. Ebből adódóan minden franciaellenes lépés az angol diplomácia hallgatóságos jóváhagyását élvezte. A szerződéssel végső soron Olaszország nyerte a legtöbbet, amely szövetségeseire támaszkodva aktívabb politikát folytathatott Franciaország rovására.

A fokozódó német–angol ellentétek ugyanakkor lépésváltásra ösztönöztek az olasz kormányt. Óvatosan közeledni kezdtek az eddig riválisnak tekintett franciákhoz, hogy békés eszközökkel döntsék a két fél viszonyát leginkább mérgező kérdéstről, azaz a Földközi-tenger afrikai partvidékének felosztásáról. Róma számára intő jel volt az 1893-ban megkötött francia–orosz szerződés is. Ezzel tudniillik világossá vált, hogy már nem léphetnek fel az erő helyzetéből Franciaország ellen. Németország és a Monarchia támogatására pedig egyre kevésbé számíthatnak, hiszen két szövetségeseiket immár Oroszország kötötte le. 1900. december 16-án meg is született az a dokumentum, amelyben az olaszok és a franciák elismerték egymás afrikai érdekeit. Az ellentéteket aztán az 1902-ben aláírt egyezmény simította el teljesen. Ebben egyfelől véglegesen döntöttek a két ország afrikai érdekszféráiról, másfelől az olaszok szigorú semlegességet vállaltak arra az esetre, ha Franciaország egy vagy több nagyhatalommal háborúba keveredne. A hármas szövetség ezzel értékét veszítette Róma számára, mégsem mondták fel a szerződést, helyette azt most már a Monarchia rovására kívánták felhasználni.

AKI LEMARAD, KIMARAD

Az 1860-as években, illetve az 1870-es évek legelején az európai hatalmakat a kontinens nyugati felén zajló, s az államhatárokat jelentősen átjáró háborúk (az olasz és a német egységért vívott harcok, a francia–porosz háború)

Az antant (sárga színnel) és a hármas szövetség (zölddel) országai.

kötötték le, ami elterelte a figyelmüket a gyarmatokról. Ezt a viszonylagos érdektelenséget újabb hét évvel hosszabbította meg a bécsi és a pesti tőzsde krachjával 1873 májusában kezdődött (azaz az Osztrák–Magyar Monarchiából kiindult) gazdasági világválság. Az 1880-as évek elején azonban új erőre kapott a gyarmatosítási láz, elsősorban Anglia és Franciaország részéről.

A „klasszikus” gyarmatosítás általában ritkán lakott területek meghódítására irányult, ahol az őslakos népek még nem szerveztek államot, illetve csak kezdetleges államiság létezett. Most azonban célponttá váltak komoly múltú és nagy népességű országok is, mint például Kína vagy a meggyengült Oszmán Birodalom bizonyos részei. A hódítók mindazonáltal nem csak az értékes területeket szállták meg. Minden „fehér foltot” eltüntettek, mert nem lehetett tudni, hogy a ma értéktelennek tekintett föld mire lesz jó holnap.

A gyarmatbirodalom kettős előnnyel járt: egyszerre garantálta a nyersanyagokat és a piacot. A 19. század végére azonban tulajdonképpen befejeződött a világ felosztása. A legtöbb értékes terület az ipari forradalomban élenjáró „hagyományos” gyarmatosító hatalmakkal, Angliánál és Franciaországnak jutott. A 20. század elején új gyarmatokat gyakorlatilag már csak mások rovására lehetett szerezni. A világ újrafelosztásáért indított küzdelemben az első számú kihívó az a Németország volt, amelyet az 1890-es évekig belső ügyei kötöttek le, gazdaságuk megerősödésével párhuzamosan azonban egyre merészebb tervekhez szövégettek.

A német külpolitikának ráadásul sokáig kezére játszott az Afrikában dúló

Az angol–búr háborúkat már a világ újrafelosztása jegyében vívták.

Gyarmatbirodalmának védelme érdekében Anglia hatalmas hadiflottát tartott fenn, amely mellett a szárazföldi erők csak másodlagosok voltak.

francia–angol gyarmati versengés, illetve az angol–orosz vetélkedés, amelynek Közép-Ázsia volt a színtere. A fekete kontinensen az angolok észak-déli irányba haladva akartak összefüggő gyarmatbirodalmat kiépíteni, míg a franciák nyugatról kelet felé haladtak. A felek konfrontációja tehát csak idő kérdése volt, amelyre végül 1898-ban került sor. Ekkor a Szenegál–Dzsiibuti tengely mentén előrenyomuló franciák a dél-szudáni Fashodában kitéríttek a trikolórt; azon a területen, amelyet az angolok is maguknak óhajtottak. A háborúval fenyegető konfliktust végül sikerült diplomáciai úton rendezni; a két állam be-

folyási övezetének határát szerződésben rögzítették, ennek értelmében pedig Szudán az angolok érdekszférájába került.

AZ ANTANT SZÜLETÉSE

Németország rohamos erősödése aztán közelebb hozta egymáshoz az addig élesen szemben álló hagyományos gyarmatosító hatalmakat, s idővel megszilárdította együttműködésüket. Mint ahogy azt a magazinunk előző számában megjelent Hatalmi játszmák című cikkben is írtuk: II. Vilmos trónra lépése (1888), illetve Bismarck félreállítása (1890) után a német külpolitikát egyre inkább a nyers kihívás és a nyílt fenyegetés jellemezte. Provokáció provokációt követett (elég csak a két marokkói válságra gondolnunk), ami nagymértékben hozzájárult egy németellenes koalíció létrejöttéhez.

Először a francia–orosz közeledés érett katonai szövetséggé (1893), majd Franciaország és Anglia rendezte ellentéteit, miután 1904. április 8-án Londonban Henry Lansdowne angol külügyminiszter és Pierre-Paul Cambon londoni francia nagykövet három megállapodást írt alá. Ez volt a híres Entente Cordiale (szívélyes megegyezés), amelyben a felek rögzítették és kölcsönösen elismerték egymás gyarmati igényeit. A dokumentum ugyan nem tar-

Britannia és Marianne, az Angliát és Franciaországot szimbolizáló allegorikus nőalakok: a két állam az Entente Cordiale aláírásával egymásra talált.

talmazott semmiféle kitétel más országokkal szemben, németellenes éle mégis nyilvánvaló volt; ezzel megbukott a Franciaország elszigetelésére irányuló német politika.

A két „klasszikus” gyarmatosító hatalom most már minden erejét Németország ellen fordíthatta. Némileg árnyalta azonban a képet, hogy Franciaország aligha számíthatott Angliára egy európai háborúban. Az angol katonai doktrína ugyanis a gyarmatbirodalom megőrzéséhez nélkülözhetetlen hatalmas hajóhad mellett a szárazföldi erőket másodlagos fontosságúnak tartotta, s jelentősebb gyakorlati csapatok bevetésével csak a háború utolsó fázisában számolt.

A casus belli, azaz a háborút előidéző esemény: a Ferenc Ferdinánd osztrák–magyar trónörökös és felesége életét követelő sarajevói merénylet.

Végül 1907-ben bezárult a gyűrű Németország és szövetségesei körül azzal, hogy a japánoktól elszenvedett vereség miatt tekintélyében megtépzott Oroszország is szerződést kötött Angliával. Megszületett a hármas antant. Ebben a helyzetben Németország és a Monarchia számára még értékesebbé vált az olasz szövetség. A szövetségi viszony fenntartása mellett szót az is, hogy így legalább valamennyire ellenőrzésük alatt tarthatták megbízhatatlan partnerüket. Olaszország ugyanis ebben az időben óvakodott bármelyik oldal mellett lekötni magát, inkább lavírozott: állásfoglalását az erőviszonyok pillanatnyi alakulása határozta meg.

Többé-kevésbé kialakult tehát a két nagy katonai tömb, amelyek tagjai eltérő módon gondolkodtak a világ felosztásáról, s hamarosan az is világossá vált, hogy az ellentét rendezésére csak egyetlen lehetőség kínálkozik: a háború. Már csak a casus belli hiányzott. Egészen 1914. június 28-ig, amikor Gavrilo Princip Sarajevóban lelőtte Ferenc Ferdinánd osztrák–magyar trónörökösét és feleségét. Európa legerősebb szárazföldi hatalma, Németország – amely Alfred von Tirpitz admirális vezetésével a hadiflottáját is gőzerővel fejlesztette, hogy a világ-tengereken megtörje az angol hegemóniát – kapva kapott a lehetőségen. Berlinben úgy vélték, az erőviszonyok most a legkedvezőbbek, s még mielőtt a hármas szövetség elveszítene fölényét az antanttal szemben, meg kell indítani a háborút. Hadüzenet hadüzenetet követett, s július-augusztus fordulóján Európa ismét a fegyverek zajától volt hangos.

Elhunyt bajtársaik tiszteletére repültek

CSILLAGTÚRA

A LEVEGŐBŐL TISZTELEGTEK A MÁSODIK VILÁGHÁBORÚBAN HŐSI HALÁLT HALT MAGYAR VADÁSZPILÓTÁK EMLÉKE ELŐTT A REPÜLÉS SZERELMESEI. EZ AZ EGYETLEN ILYEN RENDEZVÉNY MAGYARORSZÁGON: AZ IDEI PUMA-DONGÓ EMLÉK CSILLAGTÚRA ÚTVONALÁT HARMINC GÉP TELJESÍTETTE.

Második világháborús vadászpilóták részvételével zajlott a 9. Puma-Dongó Emlék Csillagtúra május 24-én a jakabszállási repülőtéren. A legendás 101. Puma század két egykori vadászpilótája, Szentiványi János nyugállományú alezredes és Frankó Endre nyugállományú főhadnagy annak ellenére remekül érezték magukat ifjú kollégáik társaságában, hogy ezúttal a gépek felszállását csak a beton széléről kísérelhették figyelemmel.

– Tizennyolc éves koromban kezdtem repülni, a háborúban egy Messerschmitt Bf 109-esem volt, aztán 1946-ban kirúgtak a seregből – emlékszik vissza a most 95 esztendő János bácsi.

– Két év múlva rájöttek, hogy hiba volt a leszerelésem és visszahívtak, 1951-ben pedig megint kirúgtak – akkor ezredparancsnok voltam Szolnokon. A leszerelésemet nem indokolták, el sem tudtam képzelni, hogy mi a bűnöm, hiszen sosem politizáltam, csak a repü-

lésnek éltem. Teljesen padlóra kerültem, a civil életben csak az autózetéshez értettem. Tíz év múlva tudtam csak meg, hogy mi volt a baj velem: a parancsnokomnak valaki jelentette, hogy

az apósom maszek kisiparos. Így utólag mégis hálás vagyok a történet miatt a sorsnak, mert 1956-ot biztosan nem úsztam volna meg ennyivel.

A 91 éves Frankó Bandi bácsi szintén

A találkozó két díszvendége: Szentiványi János és Frankó Endre.

Messerschmitt Bf 109-est repült, nyolc légi harcban vett részt.

– Hadnagy voltam, nem löttem le senkit, és az én gépemet sem találták el – kapcsolódik a beszélgetésbe a veterán vadászpilóta. – A háború vége után engem is leszereltek. Azt már nem tudom hány repült órám van, arra viszont határozottan emlékszem, hogy az ejtőernyőket mindig nagy ívben elkerültem. Az egyik barátom ugyanis figyelmeztetett: ha egyszer kipróbálok az ugrást, soha nem fogom tudni abbahagyni.

Az emléktúra résztvevőit Kálló Sándor őrnagy, a Puma század parancsnoka köszöntötte, a megnyitó után pedig következett a felkészülés a felszállásra. Az ilyenkor kötelező eligazításon Körömi „Csicsör” József alezredes, a HungaroControl munkatársa külön felhívta a figyelmet a repülési tervben rögzített időpontok betartására. A harminc gép ugyanis leszállt a szolnoki helikopterbázison, amelynek légtérében – egy csa-

A repülés előtti eligazítást követően a pilóták egymással is pontosították a részleteket.

ládi nap keretében – helikopterek tartottak bemutatót.

– A legfontosabb szempont a repülés

biztonságos végrehajtása, mindent ennek kell alárendelni. Ezért maximáltak például a részt vevő gépek számát is. Harminc körüli repülő még kezelhető, ennél több esetében viszont már felmerülhetnek problémák – foglalta össze a sporttársaival szemben támasztott elvárásait Körömi alezredes, aki MiG-21-esével a Sky Hussars csapat tagjaként 1993-ban részt vett az első olyan nyugat-európai légi paradén, amelyen a magyar légierő vadászgépei is repültek.

– Az emléktúrán az időjárás „velünk volt”, sikeresen teljesítettük az útvonalat. Szolnok légtérében volt ugyan egy kis torlódás, ám ezt a helyiek nagyon gyorsan és ügyesen kezelték. Minden gép visszaérkezett, mindenki a saját lábán hagyta el a kabinát. Jól sikerült repülés volt.

A Jakabszállásról felszálló sportgépek hármas csoportokban követték egymást. Szolnokról hazafelé átrepültek Tiszaug fölött is, ahol az újkori Puma század egykori parancsnoka és a Csillagtúra megálmodója, Hegedűs „Gege” Ernő alezredes nyugszik. Innen Fülöpszállás irányába fordultak és a levegőből köszöntötték az első Harcászati és Military Fesztivál résztvevőit. Mire pedig a flotta „hazaért”, az ebed is elkészült. A házigazdák babgulyalás és birkapörkölttel várták a túra résztvevőit. A délután baráti beszélgetéssel, a kellemes és kevésbé kellemes katonaelmények felelevenítésével telt, miközben a legapróbb „vadászpilóták” a Bázis Makket Klub gépeit nézegetve eldöntötték, hogy milyennel akarnak majd repülni.

Felszállásra várakozik a Dimona. A gép személyzete: Csefkő Árpád és Schuch Ferenc.

A repülés iránti érdeklődést nem lehet elég korán kezdeni. A rendezvény legfiatalabb résztvevője Körömi Laura volt.

MILITARY FESZTIVÁL

NOMÁD TÖRZSEK NYILAI, ELSŐ ÉS MÁSODIK VILÁGHÁBORÚS FEGYVEREK, EGYENRUHÁK KAVALKÁDJA, A „CZINEGE-KORSZAK” KATONAI JÁRMŰVEI, MIG-29-ES SZIMULÁTOR: ÓRIÁSI ÉRDEKLŐDÉS KÍSÉRTE AZ ELSŐ HARCÁSZATI ÉS MILITARY FESZTIVÁLT.

Háborús jelenetekkel zsúfolt, háromnapos „történelemorát” tartottak május utolsó hetének végén az Izsák melletti Biczó-major százhusz hektáros „csataterén”: Magyarország ezeréves hadtörténelmét elevenítették fel a hagyományörzők. Az első világháború kitörésének századik évfordulója alkalmából rendezett military fesztivál a hősök napja, a magyar honvédelem napja és a nemzetközi gyermeknap jegyében zajlott. A programokra több mint tízezeren voltak kíváncsiak, a rendezvény fővédnöke, dr. Hende Csaba honvédelmi miniszter levélben köszöntötte a fesztivál résztvevőit.

– Európa nyugati felén és a tengerentúlon már több évtizede szerveznek hasonló fesztiválokat. Hazánkban is népszerűek a hagyományörző találkozók, egyre többen gyűjtenek régi fegyvereket, egyenruhákat. Azt tapasztalhatjuk, hogy a társadalomban felerősödött a „military szellem”, ami a közelmúlt és a jelen had-

serege iránti érdeklődésben is megnyilvánul. Elég csak kimenni egy ócskapiacra, három-négy asztalon biztosan árulnak valamilyen katonai felszerelést. A fiatalok előszeretettel viselnek terepszíntű öltözetet, a kanálgép, a kulacs és a csajka pedig az idősebbeket emlékezteti a seeregben lehúzott hónapokra – indokolja a fesztivál iránti hatalmas érdeklődést Kovács Imre főszervező, a kiskunok kapitánya. – Családi programot állítottunk össze, ezért megpróbáltunk szakítani a hagyományokkal. Az volt a célunk, hogy közelebb hozzuk a civilekhez az egykori és a jelenlegi katonák sokszor titokzatos, olykor túlmisztifikált vagy éppen félel-

met keltő világát. Ugyanakkor vendégeinknek igyekeztünk bepillantást engedni a hadsereg általuk ismeretlen kulisszatitkaiba is.

Néhányan azonban nem csak nézelődni jöttek ki a fesztiválra, a katonácletre is kíváncsiak voltak. Többen közülük öt-napos kiképzést vállaltak, ők már a hét közepén „bevonultak”. Az önkéntesek kiképzését a Szegedi Rendészeti Szakközépiskola oktatói végezték.

– Egy kicsit fegyvelmetlenebbek voltak a mi hallgatóinknál, a sátorrend sem mindig ütötte meg az általunk elvárt szintet, de bírták a gyűrődést. A huszonhárom „újonc” közül senki nem adta fel,

ami azzal is magyarázható, hogy a szakasz tagjainak több mint fele a kecskeméti Gáspár András Szakközépiskola és Szakiskola rendészeti-katonai osztályába jár – összegzi tapasztalatait Gondi Zoltán rendőr zászlós, a kiképzés vezetője.

– Alaki foglalkozásokon, fegyveres kiképzéseken, egészségügyi oktatásokon vettek részt, majd egy kicsit harcászkoztunk is. A tábor ideje alatt ketten sérültek meg, az egyik srácnak a tűző napon leégett a háta, a társa pedig kiképzés közben szenvedett kisebb horzsolást. A zárónapon aztán egy kis fenyítésre is szükség volt: a meghatározott időhöz képest hat perccel később sorakozott fel a szakasz a körletszemléhez. Az ilyen pontatlanságot pedig kizárólag fekvőtámaszokkal és hanyattfekvésből végrehajtott felülésekkel lehet jóvátenni.

Az önkéntesek egy másik csoportja csak egy éjszakát töltött a táborban, ők különböző játékok nyerteseiként vettek részt a kiképzésben. A szakasz egyetlen hölgytagja Tóthné Taska Marianna volt.

– A helyi rádiótól hívtak fel azzal, hogy az egyik ismerősöm ajánlott katonának. Az életkoromra, a rendfokozatomra és az egészségi állapotomra voltak kíváncsiak. A telefonálóm nem volt humoros kedvében, mert amikor közöltem vele, hogy ugyan nem voltam katona, de könynyűbúvár szeretnék lenni, szigorúan rendre utasított – emlékszik vissza a „sorozás” körülményeire a kecskeméti kormánytisztviselő. – Az első feladatunk a sátorépítés volt. Próbáltam hasznossá tenni magam, de a fiúk ehhez jobban értek. Megkaptuk az alapkiképzést, a masírozással semmi problémám nem

volt. A fordulások is könnyen mentek, hiszen tudom, hogy melyik a jobb és melyik a bal kezem. Szerencsére kúszni, dróthálókon átászni nem kellett. Jó buli volt, örülök, hogy bizonyíthattam a képességeimet.

A fesztiválon a HM Zrínyi Nonprofit Kft. népszerű kiadványaival és egy MiG-29-es szimulátorral vett részt, az Ég Katonái Hagyományőrző Egyesület pedig a katonai repüléshez kötődő különböző, egykori hajóztóktól kölcsönkért relikviákat állított ki. Az érdeklődők megnézhettek többek között világ bajnok vadászpilótáink, Szabó „Topi” Zoltán és Vári Gyula személyes tárgyait, köztük két Artúr szobrocskát, azaz a világ legnagyobb nemzetközi katonai repülőnapjának közönségdíjának másolatát.

– Egyesületünk 2010 januárjában, Kecskeméten alakult azzal a céllal, hogy méltó módon megőrizzük és ápoljuk a katonai repülés hagyományait, a szolgálateljesítés közben elhunyt bajtársaink emlékéit – mondta Simon Róbert Sándor elnök. – Az elmúlt hónapban Ugodon, az 1964-ben MiG-21-essel lezuhant Doba László őrnagy tiszteletére létesítettünk emlékhelyet, szeptemberben pedig Dunaföldváron négy hajózáron szeretnénk megmentőt állítani. Horváth Béla hadnagy MiG-15-öse, Grósz József főhadnagy és Domonkos Endre tizedes Jak-18-asa 1953-ban, Bartal László alezredes MiG-15-öse pedig negyvenegy éve zuhant le a térségben.

Rengetegen keresték fel a MH Hadkiegészítő és Központi Nyilvántartó Pa-

rancsnokság 1. Katonai Igazgatási és Érdekvédelmi Irodájának sátrát is. Parádi Gyöngyi főtörzsmester, Kollár Ernő főtörzsmester és Ádám Dorina közalkalmazott a katonai pályáról, a szerződéses katonákkal szemben támasztott követelményekről és az önkéntes művelti tartalékos szolgálat feltételeiről tájékoztatták az érdeklődőket. Durgó Tamás százados, az iroda vezetője elmondta: ezt a fesztivált az egyik legsikeresebb rendezvényüként könyvelhetik el. Sok szórólapot kiosztottak, s volt, aki a helyszínen írta alá az önkéntes művelti tartalékos szolgálatra jelentkezés regisztrációs lapját.

– Egy évet húztam le sorkatonaként Várospárdón, a lokátorosoknál szolgáltam. Tervtábla-kezelő voltam, visszafelé is tudok írni – mondja Kovács Róbert

egykori rendőr százados, a fesztivál egyik szervezője, leendő tartalékos katona. – Az egészségügyi felméréstől nem tartok, ugyanis rendszeresen sportolok: focizom és minden nap lefutok négy-hét kilométert. A tizenöt napos kiképzés sem okoz majd gondot, a családtól való távollétet viszont biztosan nehezen viselem majd. Szeretek emberekkel foglalkozni, ezért remélem, hogy olyan beosztást kapok, ahol eddigi tapasztalataimat hasznosítani tudom majd.

Kovács Róbert elhatározásával a programok lebonyolítását segítő 19 éves Budavári Evelin is egyetért.

– A szegedi egyetem jogi karán tanulok, ott hallottam először az önkéntes katonai szolgálatról. Azonnal jelentkeztem, nagyon várom már a nyarat, hogy me-

hessek a kiképzésre. Biztosan nagy kaland lesz. A családban nincs katona, ennek ellenére a szüleim meglepően jól fogadták bejelentésemet. Ismernek, tudják, hogy én a fiús dolgokat szeretem: kúszni, mászni, lőni. Egyedül a barátom nézett nyugot, amikor közöltem vele, hogy katona leszek, ő eddig erről az oldaláról nem ismert.

A háromnapos találkozó egyik sztárja kétségtelenül Kiss Mihály VT-55-ös műszaki mentője volt. A látogatók sorba álltak, hogy pár kört utazhassanak a T-55-ös harcoksi alapjaira épült láncfalpáron.

– Sokat eszik, itt egy nap alatt kétszáz liter üzemanyagot fogyasztott negyven kilométeren – mutatja be kedvencét a Híros Bika Hagyományőrző Páncélosalakulat parancsnoka.

– Kéz alól vettem, nagyon leharcolt állapotban volt. Látszott rajta, hogy legalább tíz évig be sem indították, majdnem négy hónapba telt, mire a barátaimmal rendbe hoztuk. Próbáltam leviszogatni is, de erre Magyarországon nincs lehetőség. Közúton – a földút is annak számít – tehát nem közlekedhetünk vele, csak ilyen zárt területen. Pedig „jogsim” is van rá, ugyanis az egykori szabadszállási ezrednél voltam harcoksi vezető.

A rendezők a focirajongókra is gondoltak: a zárónapra a Honvédek öregfiúkat is meghívták egy mérkőzésre; a Szurgent Lajos irányította vendégcsapat a Bács-Kiskun megyei polgármester-válogatottal játszott. A házigazdák hálójába rügött gólokat egy idő után már nem csak a játékosok, de a bírós sem tudta számolni, a találkozó végén ennek ellenére mindkét csapat játékosai egybehangzóan állították, hogy az eredmény 1:1 lett.

A rendezvény lebonyolításához több mint egyéves előkészítő munkára volt szükség. A szükséges engedélyek beszerzése, a forgatókönyvek összeállítása mellett a szervezőknek garantálniuk kellett ugyanis – többek között – a bemutatók résztvevőit és a látogatók biztonságát, a rengeteg fegyver és haditechnikai eszköz szállítását, őrzését. S akkor a kísérő rendezvények, éjszakai koncertek időpontjainak egyeztetéséről még nem is esett szó. Mindezek ellenére Kovács Imre, a találkozó ötletgazdája kijelentette: hagyományt szeretnének kimenteni. Már a jövő évi időpont is megvan: terveik szerint 2015. május 29–31. között rendezik a következő Harcászati és Military Fesztivált.

A kedvenc fegyver:
Barrett M95
12,7 milliméteres
nehéz mesterlövész-
puska.

A LŐTEREK PARADICSOMA

A SPORTLÖVÉSZEK MINDIG IS SZOROSAN KAPCSOLÓDOTT
A KATONASÁGHOZ. ENNEK REMEK PÉLDÁJA AZ AMERIKAI FORT BENNING,
AHOL A NEMZETKÖZI SPORTLÖVŐ SZÖVETSÉG (ISSF) VILÁGKUPÁJÁN
SIDI PÉTER SPORTLÖVŐ OLIMPIKONUNK IS VERSENYZETT IDÉN TAVASSZAL.

Nem is akármilyen eredménnyel: a légpuska versenyszám 60 lövéses alapversenyén – 623,8 körrel – a legjobb nyolc versenyző egyikeként a döntőbe került. Itt három aktív olimpiai bajnokot maga mögé utasítva, 143,9 körös eredménnyel az ötödik helyen végzett. Kapás István 618,4 körrel 32., míg Háner Tamás 611,4 körrel 46. lett a 64 fős mezőnyben.

PECHES KEZDÉS

– Már a versenyre történő kiutazás sem ment zökkenőmentesen: fegyvereink négy nap késéssel, az utolsó pillanatban érkeztek csak meg – emlékezett vissza Sidi Péter. – Így az edzéseken nem tudtunk részt venni, pedig szükség lett volna rá, hiszen az aránylag új lőtéren módosított pálya és ismeretlen fényviszonyok vártak minket. Fegyverek és edzés hiányában így élesben, a versenyen tudtuk kipróbálni a pályákat. Ennek is kö-

A 17. ejtőernyős hadosztály második világháborús emlékműve.

Fort Benning nemrég átadott új bejárata.

szönhető, hogy a két honfitársam nem került a döntőbe.

A finálé sem volt egyszerű feladat. Az ISSF által egy esztendeje bevezetett új rendszer szerint a döntőbe került legjobb nyolc versenyző nem hozza magával a 60 lövéses alapversenyen elért ered-

ményét. A sokat bírált rendszer szerint a döntőben minden versenyző a nulláról kezd.

– Olyan ez, mintha egy maratoni futáson a legjobb nyolc versenyző a célba érés és fél óra pihenés után egy 100 méteres síkfutás keretében döntenél

az érme sorsát – jellemezte a helyeztet Sidi Péter. – Fort Benningben a végső, rövid összecsapásban az ötödik helyen végeztem, megelőzve három aktív olimpiai bajnokot. A legerősebb egyéniségek mögöttem szerepeltek, de ilyen a mostani döntős rendszer: inkább rulet-re vagy más szerencsejátékokra hasonlít. Van, amikor úgy jön ki a lépés, hogy én vagyok az érmes, s van, amikor világsúccsal még érmet sem lehet szerezni. Itt inkább a szerencsének van nagyobb szerepe, mint a lövésztudásnak, ellentétben az alaperedmények megelőzésével. Példaként említhető a 120 lövéses összetett verseny. Itt három óra alatt kell leadnunk 120 lövést. Ezalatt kiderül, hogy kik a legjobbak, és azok a versenyzők jutnak be a döntőbe. Ott viszont már a verseny le van rövidítve néhány lövésre, s ahogy említettem, az alaperedmény sem számít. A régebbi szabályok alapján az alaperedményt hozzáadták a döntős eredményhez. A jelenlegi nulláról indulás után, a kieséses rendszerben, akinek az első néhány lövése nem sikerül jól, nyolc lövés után kiesik. A továbbjutók között két lövésenként dől el a kiesés, így aki végül az aranyérmert nyeri, összesen 20 lövést tud leadni a döntő során.

Akinek az első néhány lövése nem si-

A támaszpont az amerikai hadsereg egyik legfontosabb kiképzőbázisa.

A löterek egy része alkalmas a könnyű aknavetőők használatának begyakorlására is.

kerül, annak már nincs is lehetősége javítani. A szerencse szerepét jól mutatja, hogy a három aktív olimpiai bajnok még a dobogó közelébe sem került a Fort Benningben rendezett világkupa-fordulón.

– Idén ez volt a négy világkupa-forduló közül az első. 2013-ban a négy világkupa alatt három érmet sikerült szerezniem és a légpuska versenyszámban két új világsúcsot állítottam fel. Jelenleg is én tartom az olimpián is szereplő 60 lövéses légpuska versenyszámban a müncheni világkupán felállított világsúcsot (633,5 kör). Most már a nyári, Münchenben tartandó világkupa-fordulóra készülünk. Mivel ide gépkocsival utazunk, a fegyver kijuttatása sem lesz gond – jegyezte meg Sidi Péter. – Az idei legfontosabb versenynek a szeptemberi granadai világbajnokságot tartom. A négyévente megrendezett világbajnokságra címvédőként utazom ki, s ez a verseny egyben az első olimpiai kvalifikációs megmérettetés is lesz. Szeretném minél előbb megszerezni az olim-

piai kvalifikációt és megvédeni a világbajnoki címemet. Ez lenne a legerősebb forgatókönyv, hiszen akkor nem kell számolgatni: aki ugyanis megnyeri a világbajnokságot, kvalifikálja magát az olimpiára. Ez az elsődleges cél, erre készülök. Remélem, hogy az új döntős rendszerben a szerencse is mellém szolgál. Granadában. Az előjelek jók: 2013-ban a granadai világkupa-fordulón megnyertem a légpuska versenyszám 60 lövéses versenyszámát. Remélem, hogy az idei világbajnokságon is ugyanolyan jól jön ki a lépés, mint tavaly a világkupán.

MINDENBEN NAGY

Az ötödik helyezés mellett a helyszín miatt is érdekes a Fort Benningben megrendezett világkupa. A több mint 120 ezer lakosú katonaváros az amerikai hadierő egyik legnagyobb kiképző központja. Magát a bázist úgy kell elképzelni, mint egy várost: saját belső autópályái, kórháza, repülőtere is van. S persze löte-

rei: a harckocsi- és gyalogsági fegyverekkel használt löterek között egy nemzetközi sportlőteret is találhatunk. Ez természetesen katonák kiképzésére is alkalmas, hiszen vegyes használatú.

– Kilométereken át annyi lőter van egymás mellett, hogy én a lövészek parádicsomának nevezném. A világkupán általunk is használt sportlőter nemzetközi viszonylatban is nagyon nagy számú, hiszen több mint 80 gépesített lőállása van. Egy olimpiához 60 gépesített lőállás is elegendő – tette hozzá Sidi Péter. – Itt nem spórolnak, hiszen hely van, s az anyagiak tekintetében is szinte kiapadhatatlan forrással rendelkeznek. Évről évre újabb és újabb mó-

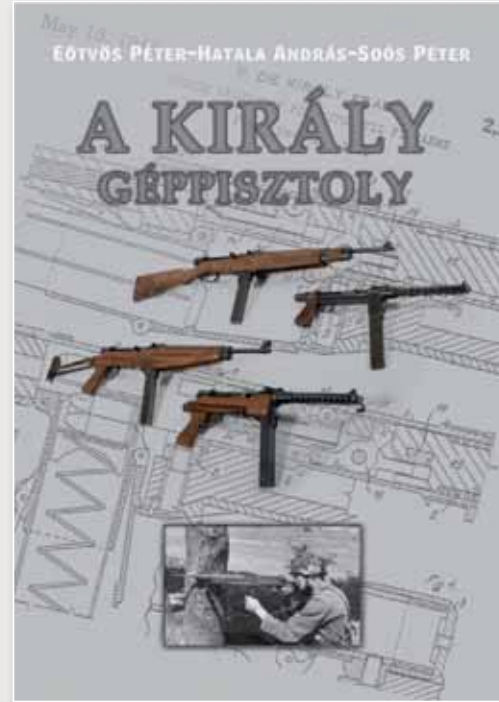
dosításokat, fejlesztéseket hajtanak végre a lőterre, így az egyre nagyobb, szebb, felszereltebb lesz. Valószínűleg ebben szerepet játszik az is, hogy itt rendezik az Egyesült Államok egyetlen sportlövő világkupáját puska és pisztoly versenyszámokban. Az amerikaiak így szeretnék megmutatni, hogy ők is jelen vannak a sportlövészetben. Ezt azért az olimpiákon és a világversenyeken is bizonyítják, hiszen szépen gyűjtögetik az érmeiket.

EGY LEGENDÁS FEGYVERCSALÁD

A második világháború története és a haditechnikai eszközök iránt érdeklődők számára nyilván ismerősen cseng a híres-neves magyar kézfegyver, a Király-géppisztoly neve. A hozzáértők pontosan tudják, hogy a magyar hadiipar egyik olyan jelentős termékét nevezték így, amelyet a többi sikeres konstrukció – a Csaba páncélgépkocsi, a Zrínyi rohamtarack, és a Botond terepjáró tehergépkocsi – társaságában emlegetnek. De vajon miért válhatott ilyen legendássá ez a fegyvercsalád, minek köszönheti nimbuszát, jogos-e a konstrukciót övező elismerés? Kutatómunkájuk során mindenekelőtt ezekre a kérdésekre keresték a tudományos igényű választ a Zrínyi Kiadó gondozásában megjelent A Király géppisztoly című kötet szerzői, Eötvös Péter, Hatala András és Soós Péter.

A fegyverekhez, akár csak a labdarúgáshoz és a politikához, egy kicsit mindenki ért, ez a „szakértelen” azonban az esetek zömében felületes, hiszen a régebbi korok fegyvereivel kapcsolatos információk, gyártási adatok – pontos írméret, legyártott darabszám stb. – nem voltak publikusak, vagy nehezen lehetett beszerezni azokat. A Király-géppisztolyokról sem jelent meg mind ez idáig olyan átfogó mű, amely végigkísérte volna a fegyverek teljes „életciklusát”, az előzményektől és a fejlesztés kezdetétől a gyártáson és felhasználáson át egészen a rendszerből történő kivonásukig.

A géppisztolyokkal kapcsolatos hároméves kutatómunka eredményeképpen létrejött monográfia nem pusztán egy ikonikus magyar kézfegyverről szól, hanem jóval szélesebb témakörben próbál ismereteket közvetíteni. Bemutatja a géppisztolyok kialakulásának, fejlődésének, hazai gyártásának és alkalmazásának rövid történetét a 20. század el-

ső felére vonatkozóan, illetve az eddigi legteljesebb biográfiai leírást közli a zseniális fegyverkonstruktor, Király Pál rejtélyes életútjáról.

Dadai Király Pál, az 1880-ban született gépészmérnök, az első világháborúban tüzér századosként szolgált, majd az 1920-as években a világhírű svájci fegyvergyár, a SIG (Schweizerische Industrielle Gesellschaft) munkatársaként fontos feladatokat látott el az öntőlő és automata kézfegyverek fejlesztése terén, amit számos bejelentett szabadalma és üzletileg is sikeres konstrukciója igazol. Az 1930-as években Király a magyar Danuvia fegyvergyár főmérnöke lett, itt alkotta meg a magyar királyi honvédségben 1939-ben rendszeresített géppisztolyt, amelynek azután több módifikációja is megjelent. A könyv bemutatja a különböző típusjelzésű géppisztolyok technikai paramétereit, valamint

fejlesztésük, gyártásuk és alkalmazásuk (levéltári forrásokkal alátámasztott, fotókkal dokumentált és illusztrált) történetét. A fegyverek mellett megjelennek a rendszeresített kiegészítők, és a különleges kísérleti géppisztolyokról, illetve rekonstrukcióikról is képet kaphatnak az olvasók.

A könyv tovább kíséri Király Pál életét a háború után, amikor is 1948-tól a Dominikai Köztársaságban – több magyar hadiipari szakember társaságában – részt vett az ottani állami fegyvergyár megalapításában, és ahol még számos sikeres kézfegyvert konstruált. Külön fejezet foglalkozik a Király-géppisztolyok löszere, a Mauser-pisztolyba használt töltény hazai fejlesztésének és gyártásának történetével is.

A kötet egyik legérdekesebb és egyben legújabb tudományos eredményeket felmutató része az a tanulmány, amely a Király-géppisztolyokkal 2011-ben folytatott összehasonlító löprö-

bák eredményeit ismerteti. A HM Hadtörténelmi Intézet és Múzeum szervezésében, a Polgári Kézilőfegyver- és Lőszer- vizsgálgó Kft. közreműködésével lezajlott kísérleti lövészet egyedülálló vállalkozásnak számított Magyarországon, hiszen modern műzeumban tudományos módszerekkel és célal ilyen fegyverpróbát eddig még nem végeztek. A kísérletek eredményeként sikerült például a Király-géppisztolyokról hiányzó küll- és ballisztikai, valamint jellemző harcászati-műszaki adatokat is megmérni.

A kötet illusztrálásához készült fotóanyag és az archív felvételek – amelyek 99 százaléka eddig nem publikáltak – a haditechnika és a fegyverek iránt érdeklődők számára igazi csemegét jelentenek, a különböző alkatrészeket, fegyvereket és löszereket szemléltető rajzok, színes ábrák pedig segítik a műszaki leírások megértésében.

Alkalmom nyílt kipróbálni a híres M-4 gépkarabélyt is.

Hazámat szolgálom

Hende Csaba honvédelmi miniszter – beosztásában huzamos időn át végzett kiemelkedő tevékenységéért, valamint szakmai érdemei elismeréséül – a honvédelem napja, május 21-e alkalmából adományozta a **Szolgálati Érdemjel babérkoszorúval ékesített arany fokozatát** Molnár Zsolt ezredesnek, Pintér István alezredesnek, Bokán Józsefné őrnagynak; a **Szolgálati Érdemjel arany fokozatát** Szönyegi János ezredesnek, Belovics Pál Zoltán alezredesnek, Király Ernő Péter alezredesnek, Kranczicki József alezredesnek, Máté Sándor alezredesnek, Mikitáné Szabó Erika alezredesnek, Murár Zoltán alezredesnek, Urbáné dr. Nagy Erika alezredesnek, Zsolnai Tamás alezredesnek, Borsányi László őrnagynak, Horváth Gábor őrnagynak, Vidovics Ilona őrnagynak, Udud Sándor századosnak; a **Szolgálati Érdemjel ezüst fokozatát** Borbély László alezredesnek, Csépanyiné dr. Farkas Éva alezredesnek, Sebestyén dr. Sasi Ágnes alezredesnek, dr. Batuska Helén Krisztina őrnagynak, Hámoriné Sándor Zita őrnagynak, dr. Koncz Ferenc Pál őrnagynak, Kurucz Gábor István őrnagynak, Nagy Viktor őrnagynak, Tenkő Csaba őrnagynak, Kollár László törzsszászlós, Sebestyén Róbert törzsszászlós, Bozsoki Ferenc zászlós, Forgó János zászlós, Józai Elek zászlós, Temesvári Róbertné zászlós, Nieberl Tamás főtorzsörmeszternek, Rinczi Róbert főtorzsörmeszternek; a **Szolgálati Érdemjel bronz fo-**

kozatát Kis-Bús Károly alezredesnek, Bodoróczi János őrnagynak, Fodor Gábor őrnagynak, Ináncsiné Antal Szilvia őrnagynak, Kovács Péter őrnagynak, Németi Viktor Zsolt őrnagynak, Varga Tamás őrnagynak, Zsivkó Zsolt őrnagynak, Diós László századosnak, Fritsi Zsolt századosnak, Horváthné Halász Klára századosnak, Nagy László századosnak, Pátkai Zoltán századosnak, Szalontai Sándor századosnak, Tóth András századosnak, Czender Csilla főhadnagynak, Fekete András főhadnagynak, Földi Imre Elek főhadnagynak, dr. Timár István Szilveszter főhadnagynak, Bódi Imréné zászlós, Borsos Péter zászlós, Futó Magdolna zászlós, Kovács János zászlós, Mészáros Jánosné zászlós, Papp Mátyás zászlós, Virágosi Zsolt zászlós, Németh Gábor főtorzsörmeszternek; a **Honvédelemért Kítüntető Cím I. fokozatát** Far-

kas Anikó kormánytisztviselőnek, Mailinger Jánosné közalkalmazottnak, dr. Sallay Gergely közalkalmazottnak; a **Honvédelemért Kítüntető Cím III. fokozatát** Igazság Arnold kormánytisztviselőnek, Leitnerné dr. Súlyomváry Zsuzsanna Mária kormánytisztviselőnek, Adamcsikné Forgó Anita közalkalmazottnak, Bánhidiné Dobrádi Zsuzsanna közalkalmazottnak, Baróczky Tamásné közalkalmazottnak, Jónásné Molnár Katalin közalkalmazottnak, Király János közalkalmazottnak, Kiss Tiborné közalkalmazottnak, Kovácsné Molnár Katalin közalkalmazottnak, Lillin Andrea közalkalmazottnak, Lovász Katalin közalkalmazottnak, dr. Magyar Melinda közalkalmazottnak, Mayerhoffer Zita közalkalmazottnak, Palágyi András közalkalmazottnak, Pomáziné Ráczevi Marianna közalkalmazottnak, Szentirmay Edit közalkalmazottnak.

Zarándokút Lourdes-ba

Százharminc magyar katona vett részt idén az 56. Nemzetközi Katonai Zarándoklaton, a franciaországi Lourdes-ban. A magyar delegáció tagja volt – többek között – Bíró László katolikus tábori püspök, Vargha Tamás, a Honvédelmi Minisztérium parlamenti államtitkára, dr. Dankó István közigazgatási államtitkár és Farkas Anikó kabinetfőnök. A Katolikus Tábori Püspökség szervezésében 1994 óta, azaz immár húsz éve teszik meg magyar katonák a világ katolikusainak egyik legnagyobb Mária-kegyhelyére vezető zarándokutat.
tp.hu; fotó: Baranyai Béla

Elismerések a honvédelem napja alkalmából

Hende Csaba honvédelmi miniszter – a társadalmi szervezetek és a nyugállományúak egyesületei javaslatára, a HM Társadalmi Véleményező Bizottság támogatásával, a nyugállományúak szervezetei, valamint a honvédelem ügye érdekében huzamos időn át végzett áldozatos munkája elismeréseként – a honvédelem napja, május 21-e alkalmából adományozta a **Magyar Hadisírgondozásért Kítüntető Cím arany fokozatát** Balaskó Edinának, Michal Luty-nak; a **Magyar Hadisírgondozásért Kítüntető Cím ezüst fokozatát** dr. Bozsónyi Károlynak, Giovanni Terranovának, Vársárhelyi Gábornak; a **Magyar Hadisírgondozásért Kítüntető Cím bronz fokozatát** Havasi Imrénének, Kovács Ferencnek, Pető Attilának, Pintér Tamásnak; a **Honvédelemért Kítüntető Cím babérkoszorúval ékesített fokozatát** Jobbágy Antal ny. ezredesnek; a **Honvédelemért Kítüntető Cím I. fokozatát** Bíró József ny. vezérőrnagynak, Ipacs József ny. ezredesnek, Mordényi Endre reh. századosnak; a **Honvédelemért Kítüntető Cím II. fokozatát** prof. dr. Sandra Sándor ny. ezredesnek, prof. dr. Turcsányi Károly József ny. ezredesnek, Bács Ildikó, Czirkus László, dr. Farkas Lászlónak, Wolfgang Geisnek,

Gvizzaláné Vágó Máriának, dr. Körömezey Lászlónak, Szécsi Lőrincnek; a **Honvédelemért Kítüntető Cím III. fokozatát** Demeter Ferenc ny. alezredesnek, dr. Furján Attila ny. alezredesnek, Kállai László ny. alezredesnek, Ónodi László ny. alezredesnek, Szakály Gábor ny. alezredesnek, Vörös Ákos ny. őrnagynak, Fülöp Lászlónak, Josef Fűrassnak, Háncs Károlynak, Keczei Zoltánnak, Petró Attilának, Szabó Irénnek, dr. Szabó Orsolyának, Szalay Bélának, Szpisák Attilának, Szudár Lászlónak, Szűcs Ágoston Istvánnak; az **Aranykor Kítüntető Cím arany fokozatát** dr. Jóna Iván György reh. hadnagynak; az **Aranykor Kítüntető Cím ezüst fokozatát** Erdi Tamás ny. ezredesnek, Felker Lajos ny. ezredesnek, Geiger János ny. ezredesnek, Nagy Béla József ny. ezredesnek, Pintye János ny. ezredesnek, Philipp János ny. alezredesnek, Papp Zoltán Bertalan ny. alezredesnek, Sárosi László ny. alezredesnek, Zvolenszki István ny. alezredesnek, Vajai Tivadar ny. őrnagynak, Balogh Ferenc ny. századosnak, Mátyas Sándor ny. zászlós; az **Aranykor Kítüntető Cím bronz fokozatát** Bartus Mihály ny. alezredesnek, Meggyesi Ferenc ny. alez-

redesnek, Hortobágyi Ferenc ny. őrnagynak, Lovász József ny. őrnagynak, Salai István ny. őrnagynak, Licsák Sándor ny. századosnak, Stümmer Gyula Csabáné ny. századosnak, Udvarmoki János ny. századosnak, Vencz László ny. törzsszászlós, Lázár Antal ny. zászlós; **emléktárgyat ('48-as ágyúmodell)** Dr. Somos József ny. ezredesnek, Simon Kovacic-nak, Tadej Munich-nak; **emléktárgyat (kalocsai Anna-váza)** Kovácsné Angyal Borbálának; emléktárgyat (hollóházi szett/bonbonier, terítővel) Paulin Bélának.

Dr. Benkő Tibor vezérezredes, a Honvéd Vezérkar főnöke – a honvédelem ügye érdekében huzamos időn át végzett kiemelkedő tevékenysége elismeréséül, figyelembe véve a társadalmi szervezetek előterjesztését – a honvédelem napja, május 21-e alkalmából adományozott **emléktárgyat (tarack-ágyú)** dr. Isaszegi János ny. vezérőrnagynak; **emlékplakettet (aranyozott MH-érem)** Jaksa Tibor ny. alezredesnek, Németh János ny. alezredesnek, Hegyi Sándor Ferenc ny. őrnagynak, Tóth Sándor ny. főhadnagynak, Szabó János ny. törzsszászlós, Dömötör Péternek.

IN MEMORIAM

2014. április 22. és május 23. között elhunyt:

Dr. Lantódi József ny. vezérőrnagy, a Magyar Honvédség halottja (89), Homa István ny. ezredes, a Magyar Honvédség halottja (68), dr. Peták György ny. ezredes, a Magyar Honvédség halottja (82), Baranyi István ny. ezredes (85), Buh Borisz Lvovics ny. ezredes (93), Kiss Gyula ny. alezredes (83), Knerli Béla ny. alezredes (69), Nagy István ny. alezredes (72), Nagy Lajos ny. alezredes (70), Nagy László Pál ny. alezredes (82), Nagy Kálmán ny. alezredes (80), Tóth Róbert ny. alezredes (65), Bárány László ny. alezredes (53), Bors Péter György ny. alezredes (74), Búza Pál László ny. alezredes (72), Palotás Péter Pál ny. alezredes (68), Sántha Ferenc ny. alezredes (83), Sárkány Lajos ny. alezredes (82), Szabó János ny. alezredes (63), Veress László ny. alezredes (60), Vida Gézáné ny. alezredes (64), Filkor László ny. alezredes (79), Kovács Tibor ny. alezredes (56), Farkas Imre ny. alezredes (73), Hajdú Alajos ny. alezredes (83), Sándor István ny. alezredes (85), Bihari Tibor ny. őrnagy (75), Butykai András ny. őrnagy (82), Kéring László ny. őrnagy (78), Vámosi József ny. őrnagy (82), Kákonyi Miksa ny. őrnagy (60),

Somogyi Zoltán ny. őrnagy (83), Szabó János ny. őrnagy (53), Füzesi József ny. őrnagy (84), Radványi László ny. őrnagy (82), Kovács János ny. százados (59), Szakács József Pál ny. százados (73), Pusztai László ny. százados (65), Darázs István ny. százados (80), Nagy Lajos ny. százados (84), Sárosi József ny. százados (71), Szalai László ny. százados (68), Tordai János ny. főtorzsászlós (73), Mikulás Lajos ny. főtorzsászlós (74), Kurucz Ferenc ny. törzsászlós (67), Bánfi István József ny. törzsászlós (63), Czum József ny. törzsászlós (63), Pólik József ny. törzsászlós (75), Soltész Zoltánné ny. törzsászlós (79), Széplaki Pál ny. törzsászlós (81), Moharos János ny. törzsászlós (73), Ujvári József Péter ny. törzsászlós (81), Bencsik József ny. zászlós (82), Kókai Miklós ny. zászlós (81), Domer László ny. zászlós (49), Rác Zsolt ny. zászlós (69), Király Béla ny. zászlós (93), Molnár Lajosné ny. főtorzsörmeszter (63), Bátori Ferencné ny. közalkalmazott (82), Bezzeg István ny. közalkalmazott (84), Gazsó Imréné ny. közalkalmazott (78), Kozó Imréné ny. közalkalmazott (70), Tar Istvánné ny. közalkalmazott (65), Jáger Jánosné ny. közalkalmazott (82), Kondákmérné Böhm Irén ny. közalkalmazott (78), Lelkes Ferencné ny. közalkalmazott (76), Tóth Sándor ny. közalkalmazott (72).

EMLEKÜKET KEGYELETTEL MEGŐRÍZZÜK.

Kőbe vésve, bronzba öntve

KÉT CSATA EMLÉKHELYE

Az 1867. évi kiegyezés eredményeként lehetővé vált az 1848/49-es forradalom és szabadságharc során elesett honvédek emlékének ápolása is. Mivel akkoriban Vácnál két csatát is vívtak (előbb Damjanich János katonái 1849. április 10-én, a tavaszi hadjárat keretében az osztrákokkal, majd a Szeged felé tartó, Görgei Artúr vezette feldunai hadsereg július 15–17. között az oroszokkal), így nem meglepő, hogy a város lakossága az elsők között gyűjtésbe egy méltó emlékmű felállítására indult.

Még maga Kossuth Lajos is bekapcsolódott az adakozásba: 100 forintot küldött Turinból annak a Rudnay Józsefnek, aki a váci választókerület elnökeként szeretne volna őt megnyerni a váci kerület országgyűlési képviselőjének. A száműzetésben élő egykori kormányzó az alábbi levél kíséretében küldte adományát: „Tisztelt Elnök úr!

Bocsánatát kérem, hogy a választásra vonatkozó válaszom mellett egy kéréssel terhelem. Ugy értesülök, hogy a váciak emléket kívánnak emelni a váci csatában elesett honvédeknek. A váci csata, amint egyik legdicsőbbike, úgy stratégiaiailag egyik legfontosabbika volt egész szabadságharcunknak. Legyenek áldottak a váci honfiak s honleányok, hogy szentnek ismerik a multnak dicsőségét; oh legyen az szent mindenha a nemzet előtt! A multak dicsősége nagy nemzeti kincs. Nagy emlékezetek alapítanak a népek nagy jövőndőt, mert nemes forrásai a hazafias nagy tetteknek. Nekem becses bizodalom nyilváníásával jogot adtak a váciak magamat közjűk számítani. Engedjék meg hát, hogy munkám megtakarított filléreivel én is résztvehessek a hála adójában, melylyel szabadságunk elhullott bajnokai szent emlékének áldoznak. Legyen – kérem – szíves elnök úr az ide rekesztett száz forintot az emlék-bizottmányunk kézbesíteni. És fogadják megkülönböztetett tiszteletemet és üdvözetemet.

Turin, aug. 23. 1867.”

A költségekre végül 4000 forint gyűlt össze. Az emlékművet a váci főgimnázium rajztanára, Krenedits Ferenc, volt tüzér-tiszt tervezte, a kivitelezést Caciari Alajos vállalta. A négy méter magas vas obeliszket a Gömör megyei Csisznavodán, a Heinczelman-gyárban öntötték. A tetején „lángoló” ágyúgolyó, míg a felső oldallapokra egy-egy tüzománóból készült Kossuth-címer került. Az obeliszket koszorúval körülfont ágyúgolyók is díszítik, három oldalán pedig a szabadságharc során huszárkapitányságig jutott Degré Alajos ügyvéd, író, publicista – a honvédelemkém létesítésének egyik kezdeményezője – verse olvasható.

*Vándor megállj! tekints szét e mezőn,
HONVÉDEINK itt küzdtek a jogért,
S itt nyugszanak, kik vért és életet
Áldoztak a honért.*

*Ha szarnok lába nyomja e hazát
Ne csüggedj el! hisz ŐK csak nyugszanak
Széttörni békót, szolgálanczokat
Fölkelnek újra ŐK, a – hősiak.*

*Ha a szabadság napját élvezed,
Áldd érte Istent s e szent hamvakat,
HONVÉDEINK véréből nőtt a fa,
Mely vész s viharban enyhé nyugtot ad.*

szóló 2001. évi LXIV. törvény vezette be. Ezek olyan épített vagy természeti helyszínek, ahol az ország életét befolyásoló események történtek, tehát nemzetünk – vagy valamely hazánkban élő nemzetiség – történelmében meghatározó jelentőséggel bírnak. A 2012. január elsején hatályba lépett kormányrendelet 36 történelmi emlékhelyet nevezett meg, ezek száma mára már negyvenhétre emelkedett.

Feith László

Fotó:
Galovtsik Gábor

HONVEDELEM.HU
MÁR A FACEBOOKON IS!

